Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 79 (16602) | 1984 оной апрелиин 5, четверг | Сэн 3 мүнгэн.

ЗАМБУУЛИНАЙ ЗАМДА—СОВЕТ-ИНДИИН ЭКИПАЖ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

«Союз Т-11» гэжэ замбуулинай онгосо 1984 оной апрелиин 3-да Москвагай сагаар 17 час 09 минутада Советскэ Союзhаа ниидхүүлэгдэбэ.

Онгосын командир Советскэ Союзай Герой, СССР-эй летчик-космонавт Юрий Малышев, бортинженер Советскэ Союзай Герой, СССР-эй летчик-космонавт Геннадий Стрекалов болон космонавт-шэнжэлэгшэ, Индиин Республикын эрхэтэн Ракеш Шарма гэгшэдhээ бүридэhэн уласхоорондын экипаж совет замбуулинай онгосые жолоодоно.

Ниидэлгын программаар «Союз Т-11» гэжэ онгосо «Салют-7» — «Союз Т-10» гэжэ замбуулинай комплекстой залгуулан холбогдожо, 1984 оной февралиин 8-hаа Газар шадарай замда хүдэлжэ байhан космонавтнууд Кизим, Соловьев ба Атьков гэгшэдтэй хамта шэнжэлгэнүүдые, туршалгануудые хэхээр хараалагдана.

Совет-индиин экипажай ниидэлгэ Совет Социалис Республикануудай Союзай ба Индиин Республикын правительствануудай хоорондо үгээ ойлгосоhоной үндэhөөр бэелүүлэгдэжэ байна.

«Союз Т-11» гэжэ онгосын бүхы түхеэрэлгэнүүд hайнаар хүдэлнэ. Космонавтнууд Малышевай, Стрекаловай, Шармын бэенүүд hайн.

Экипаж ниидэлгынгээ программые бэелүүлжэ эхилбэ.

«СОЮЗ Т-11» ГЭЖЭ ОНГОСЫН КОМАНДИР ПОЛКОВНИК Юрий Васильевич МАЛЫШЕВ

Советскэ Союзай Герой, СССР-эй летчик-космонавт Юрий Васильевич Малышев 1941 оной августын 27-до Волгоградска областиин Николаевск хотодо түрэhэн юм.

1963 ондо Харьковай летчигуудые бэлдэдэг сэрэгэй дээдэ авиационно училищи дүүргээ hэн. Удаань агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдтэ алба хээ. «1-дэхи классай сэрэгэй летчик», «3-дахи классай летчик-туршагша» гэhэн нэрэ зэргэтэй.

Юрий Васильевич — 1964 онhоо Советскэ Союзай Коммунис партиин гэшүүн.

Ю. В. Малышев 1967 ондо космонавтнуудай отрядта орохон байгаа.

Ю. А. Гагаринай нэрэмжэтэ агаарай-сэрэгэй академиие Юрий Васильевич 1977 ондо заочноор дүүргэбэ.

Ю. В. Малышев 1980 оной июнь hарада «Союз Т-2» гэжэ онгосын ба «Салют-6» гэжэ станцида саг зүүраар ошоhон экспедициин экипажай командир боложо, замбуулинай дайда соогуур түрүүшынхеэ ниидээ hэн.

«СОЮЗ Т-11» ГЭЖЭ ОНГОСЫН КОСМОНАВТ-ШЭНЖЭЛЭГШЭ майор Ракеш ШАРМА

Индиин Республикын эрхэтэн Ракеш Шарма 1949 оной январиин 13-да Патиала хотодо түрэhэн юм.

1966 ондо тэрэ национальна обороны академидэ hурахаяа ороо hэн. Тэрэниие дүүргэмсээрээ, Ракеш Шарма Индиин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдтэ алба хэбэ. Удаань элдэб эскадрилинуудта алба хэhэн, мүнөөнэй самолёдуудаар ниидэhэн байха юм.

Летчик-туршагшадай курса дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр Ракеш Шарма элдэб түхэлэй самолёдуудые туршалгануудта хабаадалсаба.

1982 ондо майор Ракеш Шарма Ю. А. Гагаринай нэрэмжэтэ космонавтнуудые бэлдэлгын түбтэ hорилго бэлдэхэлээ эхилээ hэн. «Союз Т» гэжэ замбуулинай онгосо дээрэ, «Салют» гэжэ замбуулинай станци дээрэ ниидэхэ hуралсалаа гүйсэд дүүргэбэ.

«СОЮЗ Т-11» ГЭЖЭ ОНГОСЫН БОРТИНЖЕНЕР Геннадий Михайлович СТРЕКАЛОВ

Советскэ Союзай Герой, СССР-эй летчик-космонавт Геннадий Михайлович Стрекалов 1940 оной октябриин 28-да Московско областиин Мытищи хотодо түрэhэн юм.

1965 ондо тэрэ Москвагай Бауманай нэрэмжэтэ дээдэ техническэ училищи дүүргээд, конструкторска бюродо хүдэлжэ эхилээ hэн. Геннадий Михайлович үүсхэл эдэбхитэй, гүнзэгы эрдэм мэдэсэтэй инженер байhанаа харуулжа, замбуулинай аппарадуудые зохёон бүтээлгэдэ, туршалгануудта хабаадалсаа.

Г. М. Стрекалов — 1972 онhоо Советскэ Союзай Коммунис партиин гэшүүн.

Тэрэ 1973 ондо космонавтнуудай отрядта абтаа hэн.

Геннадий Михайлович замбуулинай хоёр ниидэлгэдэ: түрүүшынхинь — 1980 ондо «Союз Т-3» ба «Салют-6» гэжэ замбуулинай станци дээрэ; хоёрдохинь — 1983 оной апрель hарада «Союз Т-8» гэжэ онгосоор ниидэлгэдэ хабаадалсаhан байгаа.

«СОЮЗ Т-11» ГЭЖЭ ОНГОСЫН КОМАНДИРАЙ НИИДЭХЫНГЭЭ УРДА ТЭЭ ХЭhЭН МЭДҮҮЛГЭ

Хүндэтэ нүхэдүүд, ханинар!

Хэдэхэн минутын үнгэрхэдэ, Совет Социалис Республикануудай Союзай ба Индиин Республикын түлөөлэгшэд «Союз Т-11» гэжэ онгосодо hуужа, замбуулинай замда гарахамнай. Уласхоорондын энэ экипажай командир болохо үндэр ехэ этигэл найдал намда олгогдоо.

Манай ниидэлгэ хадаа замбуулинай дайдые эб найрамдалай зорилготойгоор шэнжэлгэдэ СССР-эй ба Индиин хоорондохи саг үргэлжэ хүгжэжэ байгаа харилсаа холбооной замда хэгдэhэн шэнэ ехэ алхам болохо байна.

Совет болон Индиин космонавтнуудай хамтын хүдэлмэриин манай оронуудай арадуудай хоорондохи хани харилсаае саашадань бэхижүүлхэ арга олгохо байhандань найданабди.

Замбуулинай ниидэлгэдэ бэлэнбди, энэ хүндэтэй, харюусалгатай даабаряа дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэсээ, дүй дүршэлөө элсүүлхэбди гэжэ «Союз Т-11» гэжэ онгосын уласхоорондын экипажай үмэнhөө элидхэнэб.

«Союз Т-11» гэжэ онгосын командир,
СССР-эй летчик-космонавт
Юрий МАЛЫШЕВ.

«СОЮЗ Т-11» ГЭЖЭ ОНГОСЫН ИНДИИН КОСМОНАВТ-ШЭНЖЭЛЭГШЫН НИИДЭХЫНГЭЭ УРДА ТЭЭ ХЭhЭН МЭДҮҮЛГЭ

Хүндэтэ нүхэдүүд, ханинар!

Замбуулинай дайда соогуур ниидэхэ «Союз Т-11» гэжэ онгосын уласхоорондын экипажай гэшүүн боложо, «Салют-7» гэжэ замбуулинай станци дээрэ научна туршалгануудые хэхэ арга олохо гээшэ Индиин Республикын эрхэтэндэ үндэр ехэ нэрэ хүндэ мүн.

Энэ эрэлхэг түйлалтада оронoo түрүүлэн түлөөлжэ, хүн түрэлтэнэй ухаан бодолые баяжуулха хэрэгтэ хубитаяа оруулха байhан ушарни намда илангаяа хүндэтэйл.

Индиин, Советскэ Союзай олохон хүнүүдэй хүсэлэл оролдолгонуудай ашаар энэ ушар бэелүүлэгдэхэ аргатай болоо гэжэ би hайн мэдэнэб, тиимэhээ үнэн зүрхэнэй баяр баясхалангаа тэдэнэртэ хүргэнэб. Намда этигэжэ, ниимэ ехэ найдал өлгоhон бүхы хүнүүдтэ, манай агууехэ арадуудай хоорондохи хэтэ мүнхын хани барисаанда замбуулинай энэ ниидэлгээ зорюулхые хүсэнэб.

«Союз Т-11» гэжэ замбуулинай онгосын космонавт-шэнжэлэгшэ, Индиин Республикын эрхэтэн Ракеш ШАРМА.

ГАЙХАМШАГТА ОЙ

Венгрие фашизмhaa сүлөөлhөөр 39 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэдэй баярай суглаан апрелиин 3-да болобо.

Совет-венгер харилсаа холбоонууд марксизм-ленинизмын болон социалис интернационализмын гол ёhонуудта, али алиндаа гүнзэгыгөөр этигэлгэдэ үндэhэлдэг, КПСС ба ВСРП мүнөөнэй гол асуудалнуудаар нэгэн адли хараа бодолтой юм, — гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

Советскэ Союзтай бэелүүлдэг хани барисаан венгер арадай ажабайдалда ехэ үүргэ дүүргэдэг гэжэ ВНР-hээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд Ш. Райнан мэдүүлбэ. Хани барисаан, харилсаа холбоон ба али алиндаа туhалалсаха тухай венгер-совет договор хадаа манай бээе даанхай байдалай ба социализмын замаар хүгжэлтэ дэбжэлтын шухала нүхэсэл болодог юм.

(ТАСС).

ХАНИ БАРИСААНАЙ ЗАМБУУЛИНАЙ ОРЬЁЛ

Совет-индиин экипажай ниидэлгэhээ хэгдэhэн репортаж

Совет-индиин экипажда hүүлшын заабари зүбшэлнүүдые үгэхын тула космодромдо ерэhэн инженернүүд болон медигүүд бүхы 10 үдэр соо эршэмтэйгээр хүдэлhэн байтаа. Апрелиин 3-да Байконурhаа ниидхүүлэгдэhэн уласхоорондын арбан нэгэдэхи экспедициин научна программа айхабтар ехэ байжа, замбуулинай дайдые шэнжэлхэ эрдэм ухаанай бүхы шахуу дисциплинэ нэгэдүүлбэ. Эдэ үдэрнүүдтэ «Союз Т-11» гэжэ онгосын космонавт-шэнжэлэгшэ Ракеш Шармын гартаа бортжурнал бартаад ябахыень «Космонавт» гостиницын уужам hаруул холлнууд соо, столовододо хаража боломоор байгаа.

Тэдэнэр зургаалуулаа шалгалтануудаа эрхимээр барижа, нэгэшье ажаглалтагүйгөөр түгэсхэхы hорилго бэлэдхэлнүүдээ хэhэн байгаа гэжэ экипажнуудай космодром ошохоёо Москваhаа ниидэхынь урда тээ дуулаа hэмди.

Ракеш Шарма болон тэрэнэй нүхэр Равиш Мальхотра, дабагдашагүй үндэр орьёлой оройдо гарадаг альпинистнүүдтэл адли, үсэд нэтэрүүгээр энэ үдэртэ хүрэжэ ерэбэ. Индиин летчигуудай Звездный хотодо жэл хахадай турша соо хэhэн эршэтэ ажалые Космонавтнуудые бэлдэлгын түбэй начальнигай орлогшо, авиациин генерал-майор А. Леонов үндэрөөр сэгнээ hэн. Хэдэн мянган час соо ниидэhэн мэдээжэ летчигуудай алдар габьяае тэмдэглэhэн список тиимэшье ехэ бэшэ. Совет замбуулинай академидэ оролдосотой нэтэрүүгээр хүдэлжэ, хүнэй гайхамшаг шэнжэ шанарнуудаа харуулжа, тэдэнэр ехэ нэрэ хүндэтэй болоо. Оронуудайнгаа түгүүдые замбуулинай аян замда абажа гараhан алдарта хүнүүдые дурдаябди: Владимир Ремек, Мирослав Гермашевский, Зигмунд Йен, Георгий Иванов, Берталан Фаркаш, Фам Туан, Арнальдо Тамайо Мендес, Жугдэрдэмидийн Гуррагча, Думитру Прунариу болон Жан-Лу Кретьен. Мүнөөдэр тэдэнэй олонхид замбуулинай аха дүү болоhон энэдхэг нүхэдтөө үнэн зүрхэнэй амаршалгануудые космодром эльгээhэн байна.

Звездный хотодо үнгэргэhэн hаранууднай зол жаргалтай байгаа гэжэ Индиин хоёр летчик мэдүүлбэ. Бидэ эбтэй эетэй бүлөөр ажаhуугаабди. Ушарынь юуб гэхэдэ, нэгэ хэрэг бэелүүлхэhээ гадна, эршэтэ габшагай ажал совет-индиин хани барисаанай түгые замбуулинай замда гаргажа шадаха гэжэ hайн мэдэhэн байгаабди гэжэ Р. Мальхотра хөөрэбэ. Индидэ ошоод байха үедөө Юрий Гагаринай хэлэhэн үгэнүүд холын хараатай, гүнзэгы бодолтой байгаа. Индиин космонавттай хамта замбуулинай дайда соогуур ниидээ hаа, би зол жаргалтай байха hэм гэжэ түрүүшын космонавт Индиин хүн зондо мэдүүлhэн юм. Мүнөө тэрэнэй дүүнэр Юриин хэрэгые үргэлжэлүүлнэ. «Союз Т» гэжэ онгосые түрүүлэн туршагшадай нэгэн Юрий Малышев экипажые толгойлно. Экипажай бортинженер Г. Стрекалов замбуулинай дайда соогуур хоёр дахин ниидэhэн байгаа.

...«Космонавт» гостиницын үүдэндэ транспарант холоhоо харагдана. Ород болон хинди хэлэн дээрэ эндэ иигэжэ бэшэгдэнхэй: «Замбуулинай дайдые шэнжэлэгшэдтэ алдар соло!».

Индиhээ ерэhэн айлшадые космодром баяр баясхалантайгаар угтаба. Индиин Республикаhаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд С. Нурул Хасан түрүүтэй Индиин делегаци экипажые ниидэлгэдэ үдэшэхээ ерэhэн байгаа. Индиин эрдэмтэд, агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй түлөөлэгшэд, Индиин замбуулинай шэнжэлгэнүүдэй эмхиин хүтэлбэрилэгшэд хэрэнэй бүридэлдэ оробо. СССР-эй Наукануудай академиин вице-президент, академик В. Котельников түрүүтэй совет бүлэг эрдэмтэд айлшадаа үдэшэжэ ерээ.

Гурбан космонавт автобусhoo буужа, Гүрэнэй комиссиин түрүүлэгшэдэ иигэжэ элидхэбэ: «Совет-индиин экипаж ниидэлгэдэ бэлэн!» Хоёр часай үнгэрхэдэ, ракетэ газарhaa аалиханаар дэгдэн хөөрэжэ, зүүн-хойшоо hүрин татаад, огторгой өөдэ дабшаба.

«Союз Т-11» гэжэ онгосын замдаа гарахадань, космодромой хэлхеэ холбоошод Индиин Республикаhаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд С. Нурул Хасаниие телефоной аппарадта дуудажа, Делитэй сэхэ хөөрэлдэхыень уриhан байна. Манай оронуудай хоорондохи хани барисаанай үшөө нэгэ хүүргэ бариhан бүхы хүнүүдтэ Индиин Республикын премьер-министр госпожа Индира Ганди бүхы зүрхэ сэдьхэлhээ баяр баясхалан хүргэбэ.

Н. ЖЕЛЕЗНОВ,
ТАСС-ай тусхай корр.

Байконур космодром.

ВЫСТАВКЭ ХАРАБА

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Тихонов ба КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Г. А. Алиев Москвада үнгэргэгдэжэ байhан «Металлообработка-84» гэhэн уласхоорондын тусхай выставкые апрелиин 3-да хараба.

Выставкын совет таhагта тоогой программна хүтэлбэритэй станогуудта, тобшолон хэлэбэл, Ивановска, Ленинградска, Рязанска станок бүтээлгын нэгэдэлнүүдэй үйлэдбэрилдэг түхеэрэлгэнүүдтэ ехэ анхарал хандуулагдаhан байна. Выставкэ дээрэ табигдаhан промышленна роботууд хүниие хүшэр хүндэ ба нэгэ янзын хүдэлмэриhөө сүлөөлхэ арга олгоhон эдэ машинануудые бүтээлгын хүгжэлтые элирхэйлэн харуулна.

Металл гамтайгаар хэрэглэхэ арга олгодог, үндэр бүтээсэ хангадаг үйлэдбэриин түхеэрэлгэнүүд, лазерна техникэ хэрэглэдэг шэнэ технологическа процесс, ба шудхалгын түхеэрэлгэнүүд онсо анхарал татаба.

Совет станок бүтээгшэд СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай станок бүтээгшэдтэй үнинэй бата холбоо тогтоонхой. Тиин НРБ-гэй, ВНР-эй, ГДР-эй, ПНР-эй, СРР-эй, ЧССР-эй болон СФРЮ-гэй станок бүтээгшэд өөhэдынгөө түйлалтануудые выставкэ дээрэ харуулна.

Социалис оронуудай хамтын хүдэлмэреэр бүтээгдэhэн экспонадууд ехэ hонирхол үүсхэнэ.

Советскэ Союз металл болбосоруулдаг түхеэрэлгэнүүдые гадаадын оронуудта олоор эльгээдэг юм. Тиихэ зуураа, машина бүтээлгын бүхы hалбаринуудай эршэмтэйгээр хүгжэжэ байhан дээрэhээ СССР зарим түхэлэй станогууд болон кузнечно-прессэй машинануудые гадаадын оронуудhаа худалдажа абадаг. Энээнэй үндэhөөр ФРГ-гэй, Японой, Финляндиин, Франциин, Швейцариин, Италиин ба бусад оронуудай мэдээжэ олохон фирмэнүүдтэй харилсаа холбоо тогтоонхой.

Выставкын хүдэлхэ үедэ хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэжэ, совет гадаадын худалдаа наймаанай эмхинүүд болон продукцияа выставкэдэ табиhан фирмэнүүдэй түлөөлэгшэдэй хоорондо хэлсээнүүд баталагдаа гэжэ Н. А. Тихоновтэ мэдээсэhэн байна.

Павильонуудые харалгын үедэ болоhон хөөрэлдөөндэ металл болбосоруулгын ба робот бүтээлгын талаар шухала зорилгонуудые хамжаалан шиидхэхэ асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдаба.

Ороной станок бүтээлгын түйлалтануудта үндэр сэгнэлтэ үгтэhэн, партиин XXVI съездын, КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) ба февралиин (1984 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр машина бүтээлгын бүхы hалбаринуудай техникэ шууд түргөөр hэльбэн шэнэдхэхын тула станок бүтээлгын арга боломжонуудые үргэнөөр хэрэглэхэ зорилго табигдаhан байна.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ГАЗАР ТАРЯАЛАНДА — ГОЛ АНХАРАЛ

КПСС-эй ЦК-гай февралиин (1984 он) Пленумэй дүнгүүд тухай, тэрээн дээрэ, мүн Куйбышевска һунгуулиин округой һунгагшадай урда партиин ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр К. У. Черненкын хэлэһэн үгэнүүд соо заагдаһан заабари болон тобшололнуудһаа үндэһэлэн. партийна организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэһэн коммунистнуудай үргэн хабаадалгатай партийна суглаанууд, тэрэшэлэн КПСС-эй райкомой пленум Яруунын райондо боложо дүүрэнтэбэ.

Районой үйлэдбэриин эгээл шухала һалбаринь хүдөө ажахы болоно. Тиимэһээ энэ хэрэгтэ анхарал хандуулагдаһаниинь элитэ. Хүдөө ажахын саашанхи хүгжэлтэ имагтал таряан ажал эрхилхэ хэрэгые үндэр хэмжээндэ табижа шадаһанһаа дулдыдаха байна. Мүнөөнэй байдалые хаража үзэхэдэ, газар таряалангай ашаг үрые дээшэлүүлхын тула саг үргэлжын оролдолгын гаргагдажа байһан ажахынуудта амжалта түйлагдана гэжэ тэмдэглэгдээ. Энэ талаар «Коммунизм» колхозой, «Юбилейный» совхозой ажал хэрэг һайн сэгнэлтэдэ хүртэһэн байна.

Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй эдэбхитэй, үүсхэхы шэглэлтэй ажал ябуулгаһаа баһал ехэ юумэнэй дулдыдадаг байһые дүршэл гэршэлнэ. Жэшээнь, «Коммунизм» колхозой ахамад агроном, коммунист Б-Д. Д. Цырендоржиев энэл ажахыдаа олон жэлдэ хүдэлжэ ябана. Тиигэжэ нютаг бүхэнэй газар дайдын шэнжэ шанарые гүйсэд шэнжэлһэн, өөрын арга дүршэлтэй, мэргэжэл түгэс болоһон хүн шуу. Тэрэнэй ехэ оролдолгын аша туһаар эндэ жэл бүхэндэ ороохо таряанай, тэжээлэй ургамалнуудай бата найдамтай ургаса абтана.

Нингын адууһа малда бардам хүрэхэ тэжээлэй үндэһэ һуури байгуулха талаар «Победа», «Дружба» колхозуудта, Тулдуунай, «Улаан-Туяа» совхозуудта ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Илангаяа олон жэлэй ногоо тариха хэрэг эдэ ажахынуудта онсодо тоологдодог. Жэшээнь, Тулдуунай совхоз нимэ ногоое 2200 гаран гектарта таринхай. Хэды ган гасуур сагай уларилтай жэлнүүдэй ушараашье хада, бороогой ехээр ороошье хада һайн ургаса абаад лэ байдаг болонхой.

Полинуудай хүрьһые шаналжуулан һайжаруулха асуудалда зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд анхаралаа яһала хандуулна, һайн үрэ дүн түйлаха үндэһэ һуури байгуулна гэжэ пленум дээрэ тэмдэглэгдээ. Энэнь «Победа» колхозой байдал дээрэһээ баримталагдана. Нёдондо Хангирай таряалан дээрэ гектар бүхэндэ хоёр центнер хүртэсэтэйгөөр минеральна үтэгжүүлгэ газарай хүрьһэндэ оруулагдаһан байгаа. Тиигэһэнэй аша туһаар эндэхи полиин гектар бүриһөө дунда зэргээр 26 центнер орооһон хуряагдаа бшуу.

Гэхэтэй хамта таряалан сабшалан һайжаруулха, үрэжэлынь дээшэлүүлхэ асуудал ажахы бүхэндэ эзэн ёһоор шиндхэгдэнэ гэхын аргагүй. Илангаяа Наранатын, Яруунын, Исэнгын совхозуудта энэ шухала хэрэг анхаралда абтанагүй. Нютагуудай эрхэ байдалда, сагай уларилда таарама газар элдүүрилгын зональна системэ зохёожо, тэрэнэй ёһоор хүдэлмэрнеэ эмхидхэжэ, урагшатай хубилалта түйлаха гэжэ тэндэхи хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдэй огто оролдодоггүй байһаниинь пленум дээрэ хурсаар шүүмжэлэгдээ.

Үшөө нэгэ горитой дутагдал тухай пленум дээрэ хөөрэлдөөн болоо. Энэ юун бэ гэхэдэ, хүрэнгын үрэһэн тухай асуудал болоно. Нютаг нютагай сагай уларилда зохимоор, ургаса ехэтэй, бата найдамтай хүрэнгын үрэһэтэй болохые оролдоногүй гэжэ сэхэ руунь тэмдэглэлтэй. Районой зүүн талын ажахынууд ешмээн ехээр тариха, үндэр ургаса хуряажа абаха гүйсэд арга боломжотой. Гэбэшье энэ шухала хэрэгтэ анхарал мүртэй хандуулагданагүй.

Хабарай тарилгын хүдэлмэри газаа орожо ерээ. Хүдөө ажахын энэ шухала кампанида бүрин түгэс бэлэдхэл хэрэгтэй. Гэхэ зуура хүрэнгын үрэһэнэй шанар муу. Бүхы хадагалагдаһан үрэһэнэй 31 процентнь тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй байһаар. Тэрэшэлэн таряалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэриин ябаса хангалтагүй гэжэ пленум дээрэ тон зүб ажаглалта хэгдэһэн байна.

Нёдондо газарай хүрьһэнэй хэтэрмэ шиигтэй байһанһаа боложо, паар багаар хахалагдаһан шуу. Тиимэһээ энэ жэлдэ ехэ газар дайдые хабартаа хахалан элдүүрилхэ ёһотой бологдоно. Ушар иимэһээ газар элдүүрилгын техникые эрхим һайнаар бэлдэхэ шухала байһаниинь элитэ. Гэхэ зуура энэ шухала хүдэлмэридэ дутагдалнуудай олон байһаниинь пленум дээрэ элирхэйлэгдээ.

Районой гол һалбари мал ажал болоно. Теэд энэ һалбариин саашанхи байдал имагтал газар таряалангай ямараар эрхилэгдэдэг байһанһаа дулдыдахань элитэ.

Э. БУДАЕВ.

МАНАЙ ТАЙЛ

Продукциин өөрынь үнэ сэ
0,5 процентнь юунтэй тэн

Нэмэлтэ, нөөсэ арга боломжонуудые бэдэрхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые түсэбһөө үлүүгээр хямдаруулха — нимэ зорилго КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1983 он) болон февралиин (1984 он) Пленумүүдээр табигдаһан байна. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ продукциин өөрынь үнэ сэнгые 0,5 процентээр нэмэжэ хямдаруулха гэһэн даабари манай парти үгэнэ.

Өөрынь үнэ сэнгые иимээр хямдаруулхада юу үгэхэ болоноб? Манай үйлэдбэриин айхабтар ехэ хэмжээтэй байһан дээрэһээ энэмнай мүнгэ зөөри ехээр алмаха, олзо оршые хараа байса дээшэлүүлхэ, тиигэжэ үйлэдбэрие саашадань хүгжөөхэдэ, гүрэнэй хараалһан социальна хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлгэдэ, оронойнгоо бэеэ хамгаалгые бэхижүүлгэдэ нүлөөлхэнь дамжаггүй.

Электроэнергетикэдэ продукциин өөрынь үнэ сэнгые 0,5 процентээр нэмээжэ хямдаруулхада, 100 миллион гаран түхэригөөр сэбэр олзынь ехэ болгохо жэшээтэй.

барилгын материалнуудай промышленностьда — 120 миллион гаран түхэриг;

ой модоной, модо болбосоруулгын ба целлюлозно-саарһанай промышленностьда — 140 миллион гаран түхэриг;

химическэ ба нефтехимическэ промышленностьда продукциин өөрынь үнэ сэнгые нимээр доошолуулхада, 200 миллион гаран түхэригэй зөөри алмагдаха;

түлишын промышленностьда — 230 миллион;

эдеэ хоолой — 600 миллион гаран;

хүнгэн промышленностьда — хахад миллиардһаа үлүү; машина бүтээлгын ба металл болбосоруулгын промышленностьда — 800 миллион гаран түхэриг алмагдаха болоно.

Бүхы промышленность дээрэ абажа үзэхэдэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые хахад процентээр нэмээжэ хямдаруулхада, 3 миллиард гаран түхэригэй олзо ороходо болоно бшуу. Тиихэдэ сэбэр олзын табанай хоёр хубинь предприятиин өөрынь мэдэлдэ үлэжэ. тэдэнэрэй үйлэдбэриин бааза ба ажалые экономическа талаар урмашуулха арга боломжо бэхижүүлхэ байна. Эндэ олон жэшээнүүдые харуулжа болохо.

Юумэнэй өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха арга замууд олон. Промышленна продукци үйлэдбэрилгэдэ хэгдэдэг бүхы гаргашын гурбанай хоёр хубишахуунь (хүнгэн промышленностьда — 88 процент, эдеэ хоолдо — 84) түүхэй эд, хэрэгсэлдэ, гол ба туһаламжын материалнуудта тудана. Тиимэһээ юумэнэй өөрынь үнэые хямдаруулхын тула нэн түрүүн тэндэ хэрэглэгдэдэг материальна зүйлнүүдые алмаха, тэрэниие гамтайгаар, ашаг үрэтэйгөөр гаргашалха, голодоһо гаргахагүй гэжэ оролдохо шухала.

Промышленностьда хэгдэдэг гаргашын 7 процент шахуунь түлишэ ба элшэ хүсэндэ ошоно. Хэрбээ тэрээндэ эзэн бусаар хандаха ябадалые хаа хаанагүй усадхажа, продукциин единицэ бүхэндэ тэрэнэй гаргашые хорообол, юумэнэй өөрынь үнэ сэн хараа байса доошолхо зэргэтэй.

Гаргашын 7,6 процентнь үйлэдбэриин гол фондые хэрэглэлгэдэ тудана. Түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлгэгдэдэг халаанай коэффициентые дээшэлүүлжэ, тэрэниие хүсэд дүүрэнээр, эршэтэйгээр хүдэлгэжэ, үйлэдбэриин талмайда бардамаар хандаха ябадалые усадхабал, продукциин единицэ бүридэ гол фонд хэрэглэлгын хэмжээн бага боложо, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдарха ушартай.

Үйлэдбэрилгэдэ хэгдэдэг бүхы гаргашын 14,5 процент салин хүлһэндэ, харин машина бүтээлгэдэ ба металл болбосоруулгада — 22,9, модо бэлэдхэлгын промышленностьда — 34,6, барилгын материалнуудай промышленностьда — 21,5, загаһанай промышленностьда 23,9 процент тудана. СССР-эй ажалшадай салин хүлһэн ургана, ургахашье байха. Зүгөөр тэрээнһээ бүри түргэнөөр ажалай бүтээсэ, хүн бүхэнэй бүтээсэ дээшэлхэ ушартай. Тиигээл һаа, продукциин единицэ бүхэндэ салин хүлһэнэй гаргаша доошолжо, продукциин үнэ сэн хямдарха байна .Энэл ушарта хүн зоной олоһон ургажа байгаа мүнгэн олзо оршо эд хэрэгсэлээр ба хангалгаар хангагдаха зэргэтэй.

1983 ондо манай республикын промышленность түсэбөөр хараалагдаһан үнэ сэнтэй сасуулхада 4,5 миллион түхэриг алмаһан байна. Нэгэ түхэригэй худалдаанай продукци үйлэдбэрилхын тула түсэбөөр хараалагдаһанһаа 0,51 мүнгэн багаар гаргашалагдаа. Мүнгэнэй энээхэн хубинь хамтархадаа олон миллион түхэриг болоно бшуу.

Үнгэрһэн жэлдэ энэ талаар Эдеэ хоолой, Түлишын промышленностиин, Ой модоной ажахын министерствэнүүдтэ ехэ юумэн хэгдээ. Тү-

мэр бетон
Таловска за
бын комбина
нэ зүйлнүүд
водто нилаж
түйлагдаа. С
да, Хлагтын
ва уурхай
өөрынь үнэ с
гаша хэгдэж
лэй эсэстэ
тайгаар гара
лэнгын ЦКК
түхэриг бүх
алмалта хэг
миллион гар
һан байна.

Продукции
сэнгые хямд
үрэ дүнгүүды
приятинууд
хэдэ хэдэн
на. Жэшээ
аппарадые
лэдбэрие х
шые хорооход
шануудые (
мэтэ) усадха
нөөсэнүүдые
байна.

Республик
яти худалдаа
өөрынь үнэ
руулха дааб
шадаагүй. Эл
үйлэдбэрилэ
ран түхэриг
һан байна.
ноозерско ш
най прииска
маш», «Буря
гэдэлнүүдтэ,
рой» трест
хэрэгсэлнүүдэ
дукциин өөр
үлүү ехэ г
Эдэ бүгэдэ
мэнһээ, мүнгэ
хубиинхиһаа
Хилээмэнэй
управлениdэ
дукциин ту
1,43 мүнгэн
жэлдэ алар
хэригэй үлүү
гэнэ ха юм.

Продукции
сэнгые хямд
республикын
хабтар шуха
лоно. Манай
тиин бүхы
хүдөө ажахы
барилгада ал
сэ арга боло
тар ехэ бии.
тивүүд ажал
ёһоор хандаж
ломжонуудые
ехэтэйгээр
оролдоно. Э
лаха, хүнэй х
газар бүхэнд
сэлнүүдые т
жа һураха,
өөрынь үнэ
руулха гээш
лективүүдэй
жээнэй зори

БАРИЛГАШАДАЙ ТҮРҮҮ БРИГАДА

ФОТО РЕПОРТАЖ

Һүүлэй жэлнүүдтэ Закаменск хотын түхэл шарай түргэнөөр хубилна. Хүгжэлтын гол илгаань гэхэдэ, шэнэ барилганууд болоно. Гэр байранууд, профилактори, кинотеатр, үхибүүдэй хоёр ясли-сад, магазинууд ашаглалгада оруулагдаа.

СССР-эй 60 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай барилга-хабсаралгын управлениин мэдээжэ бригадые 18 жэлэй туршада Тимархан Ахтамович Валеев хүтэлбэрилөө һэн. Бригадынгаа хүтэлбэрилгын «жолоое» хамта ажалладаг С. Л. Новожиловта мүнөө дамжуулаһхай. Ажалша бэрхэ, үнэн сэхэ барилгашан Сергей Лаврентьевич һурган хүмүүжүүлэгшынгээ, мүн сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө хүсэл найдабарие сүм харюулна.

Тус бригадын гэшүүд гүрэнэй мүнгэ зөөри наринаар толожо, алмажа, арьбадхажа һуранхай. Хани нүхэсэл, харилсаанай мэдэрэл удааханшье һаа батаар хүмүүжүүлэгдэжэ, хүн бүхэн барилгын саг, эд хэрэгсэлнүүдтээ гамтайгаар, эзэн ёһоор хандадаг болоо. Тиин мүнөө бригадын алмалтын дэбтэр соо иигэжэ бэшэгдэнхэй: хирпинсэ — 340 мянган хэһэг, раствор — 21 кубометр, хюрөөдэгдэһэн модон — 56 кубометр, бетон — 65 кубометр. Алмагдаһан эдэ барилгын материалнуудаар табан дабхартай байрын гэр бодхоожо болохо байна.

Мүн шэнэ эрхэ байдалда ажалай журам һайжарна, баталагдаһан шиидхэбэри, дээдын зургаануудай захиралтануудые бэелүүлгэ гуримшана. Ажахын тоосооной тус бригадада хэн нэгэнэй ажалдаа хайхарамжагүйгөөр хандаа һаа, барилгын шанар доошолдог, хүдэлмэриин ябаса удаарадаг гээшэ. Ажалда хабаадалгын коэффициент нэбтэрүүлһэнэй ашаар барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин бүтээсэ нилээд дээшэлээ. Архидалга, яаралгүй, үни удаан тамхилга, мүн хүдэлмэридөө хожомдохо гү, али сагһаа урид үйлэдбэриһөө гаража ошохо ушарнууд огто усадхагдаа.

Долоон хоногой дүнгүүдээр бригадир 27 гэшүүн бүхэнэй ажалай дүн согсолжо, ажалда хабаадалсаһан коэффициентыень гаргана. Тон адли эрхэ байдалда хүдэлмэрилөөд, бусадһаа доогуур салин хүлһэ, мүнгэн шан абаһан барилгашад бодолгото болодог. Харин моральна болон материальна талаар урмашуулагдаһан хүнүүдтэ бүри һайнаар хүдэлмэрилхэ урма зориг түрэнэ.

Тэдэнэрэй дунда иимэ мүрысөөн ехэ аша туһатай. Жэшээнь, хамтын подрядта орохын урда тээ нэгэ хүн бүхэнэй үйлэдбэриин һарын бүтээсэ 890 түхэриг байһан юм. Харин 1983 ондо тэрэ 1672 түхэригтэ хүргэгдөө гэхэ гү, али ажалай бүтээсэ 2 дахин ургаа. Зарим һаранuудта энэнь 1750 түхэриг хүрэтэр ургана. Үшөө һайнаар хүдэлгэгдэхэ аад, барилгын материалнууд, саг болзортоо асарагданагүй. Хоёрдохёор, бригадада залуу барилгашад олоороо ерэдэг болоо. Тэдэниие, мүн 14-дэхи СГПТУ дүүргэжэ ерэгшэдые шулуушан-хабсаргагшын ажалай нюусануудтай ажал дээрээ танилсуулха бологдоно.

Ямаршье ажалда һурган хүмүүжүүлэгшын үүргэ ехэ. Имагтал дүй дүршэл ехэтэй барилгашантай сугтаа ажаллажа, залуу хүдэлмэришэн мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлдэг ха юм. Бригадын үнинэй гэшүүд С. Аитова, В. Сильченко, В. Шангина, В. Григорьев болон бусад залуушуулда ханамжатайгаар туһалдаг, дүрбэдэхи разрядай шулуушан А. Б. Шагдаров бригадирай «баруун гарынь» гэжэ алдаршанхай. Сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө хүдэлмэрие гүйсэд эмхидхэжэ шададаг Александр Бальжанович бригадирай уялгые хэрэгтэй сагтань саг зуураар дүүргэдэг юм.

Зэдын комбинадай 158 бригадын дундаһаа эгээ түрүүлэн хамтын подряд нэбтэрүүлһэн С. Л. Новожиловай хүтэлбэрилдэг коллективэй 2-дохи участогта 10 коммунист тоологдоно. Нэгэ эрмэлзэлтэй, эбтэй эетэй, хоорондоо хани харилсаатайгаар хүдэлхын тула коммунистнууд ехэ хүсэл оролдолго гаргадаг. Тиигэжэ бригадир бригадынгаа советэй гэшүүдтэй хамта ажалаа һайжаруулан хубилгаха, үүсхэл түгэсөөр, урагшаа һанаатайгаар хүдэлхэ зохид эрхэ байдал тогтооһон юм. Ашаг үрэтэй социалис мүрысөө эмхидхэхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые шудалха, ниитын эмхинүүдэй хүдэлмэри һайжаруулха хэмжээ ябуулгануудые партиин гэшүүд эрхилдэг. Коммунистнууд М. В. Климов, А. М. Ваганов, В. Г. Григорьев болон бусад полит-үдэрнүүд, ажалай тоосоон, хамтын суглаан, коммунис һургуулиин хэшээл, хөөрэлдөөн гэхэ мэтэ хүмүүжүүлгын онол арганудые шадамараар хэрэглэдэг. Партийна организациин, ниитын эмхинүүдэй хэмжээ ябуулгануудай хараа түсэб уридшалан олоной һонорто табигдадаг байха юм.

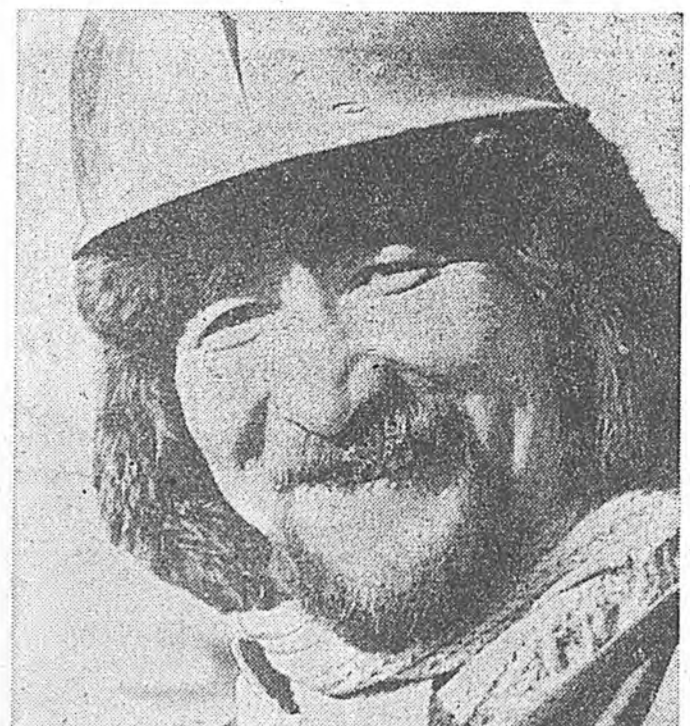
Нүхэр Новожиловай бригадынхид социалис уялга, түсэбтэ даабаряа һара бүридэ үлүүлэн дүүргэдэг. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбан жэлэй даабари 1983 оной ноябрь һарада дүүргээ һэн. Мүнөө тус бригада байгша оной май һарын тоосоогоор ажаллана гэхэ гү, али 75 үдэрөөр графигаа уридшална. Барилга-хабсаралгын управлениин бригада болон албануудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ гурбан кварталда удаа дараалан түрүүлээ.

— Модон-Хүл горхоной зүүн эрье зубшан, Юбилейнэ гэжэ шэнэ үйлсээр табан дабхартай гэрнүүд бодхоогдоно. Бүхыдөө 60 бүлын ажаһууха байрын гэрэй барилгада хамтын подрядаар ажалладаг бригадануудай хабсаргалгын хүдэлмэри дүүрэнтэжэ байна. Тэдэнэр энэ гэр дүүргээд, ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадай байшан бодхоохо түсэбтэй. Байгша оной эсэс багаар 60 — 60 бүлын ажаһууха хоёр гэр барижа эхилхэ юм. Бүхы арга боломжонуудаа саашадань наринаар, бодомжотойгоор ашаглажа, хүн бүхэнэй үйлэдбэриин һарын бүтээсэ 1750—1800 түхэригтэ хүргэхэ социалис уялга абаад, барилгашад мүнөө оролдосо ехэтэйгээр хүдэлмэреэ хэнэ.

Эхэ оронойнгоо нииспэл — Москва хотын түрүү предприятинуудай коллективүүдэй гаргаһан патриотическа үүсхэлые Сергей Лаврентьевич Новожиловай бригадын гэшүүд урма баяртайгаар угтажа, ленинскэ субботнигой үдэр үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлхэ гэжэ шиидэһэн байна. Мүнөө тэдэнэр апрелиин 21-дэ хэхэ хүдэлмэриеэ тодорхойлжо байнхай.

Иигэжэ барилгашадай түрүү бригада байгша оной эхинһээ хойшо эмхитэйгээр ажаллана.

Ш. БАКШЕЕВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Бригадирай туһалагша А. Шагдаров. Закаменск хотын шэнэ барилга.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

АЖАЛША ХҮ
АША ТУҺА

Совет хүнүүдэй ажаллахын, амархын тула тааруу һайн эрхэ байдал байгуулха гээшэ профсоюзай эмхинүүдэй шухала зорилго болоно. Тэдэнэрэй хүдэлмэри тухай ТАСС-ай корреспондентнүүд мэдээсэнэ.

АЖАЛАЙ ЭРХЭ БАЙДАЛ ҺАЙЖАРУУЛАГДАНА

Ригын шэлэй ба гэрэлэй заводто комплексно оньһожоруулга түгэсхэгдэбэ. Предприятиин бүхы гол цехүүдтэ байгуулагдаһан үйлэдбэриин болбосорол хинаха талаар профкомой ниитын комиссинуудай аша габьяа эндэ бага бэшэ юм. Гар ажал усадхаха, ажалай эрхэ байдалые горитойгоор һайжаруулха арга олгоһон хэмжээ ябуулганууд эдэбхитэдэй үүсхэлээр бэелүүлэгдэнэ. Латвиин олонхи предприятинуудта иимэ комиссинууд хүдэлдэг. Тэдэнэй эдэбхитэй хабаадалгатайгаар нёдондо жэлдэ республика дотор хэдэн арбаад цехүүд болон участогууд үргэлжэдөө оньһожоруулагдаһан, автомадаар хангагдаһан байна.

Ригэ.

ӨӨҺЭДЫНГӨӨ ХҮСӨӨР

Белоруссида Ивьевскэ районой «Сельхозтехника» нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө хүсөөр һуурин тосхэн бодхоогоо юм. Үзэсхэлэн гоё нуур сөөрэмэй дэргэдэ байрын гэрнүүд, хамтын байра, худалдаа наймаанай-ажаһуудалай комплекс, клуб. хүүгэдэй саад, хүгжэмэй
гэн бодонхой.

— Барилгаш
байгуулһаниинь
хурдадхаха арг
гэжэ нэгэдэлэй
рүүлэгшэ Э. Ж
Тэдэнэр байра
рилдаг. Коллек
лион түхэриг
бүри ашаглада

Гродненско о
хэдэн районууд
гаар барилга
табадахи байр
аргаар баригд
Гродненско с

ЭЛҮҮР
ПРОГРАМ

В. И. Ленин
Кайраккумска
нэгэдэлэй проф
хитэд Оксикк
домто шабар
радхаһан юм.
лээр предприя
профилакторидо
арглалха газа
хай.

Хүйтэн үдэрн
луун оронойхид
дулаан байдаг.
дэй эмнэлгын
гэдэ элдэб мод
хай. Экономист
жо гаргаһанай
гын гаргаша
рюулагдаха юм
предприяти д
ушар горитой

Кайраккум,
Таджигай ССР
(ТАС

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ?

ДУТАГДАЛНУУДАА ДАРЫ УСАДХАХА

Хориин районой Анаагай, «Георгиевский» совхозуудай коллективүүд хүршэ һуудаг һэн тула адлирхуу шахуу оршон байдалда ажалладаг юм. Тиимэһээ өөһэд хоорондоо мүрысэдэг байһаниинь мэдээжэ ааб даа. Мүнөө жэлдэ эдэ ажахынуудай таряан ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй урда ехэхэн зорилгонууд табигдана. «Георгиевский» совхозой орооһото культурануудай талмай 4.100 гектар болоно. Тэрэнэйнгээ гектар бүриһөө дунда зэргээр 13,5 центнер таряа хуряажа абаха гэһэн хараа түсэбтэй.

Анаагай совхозой таряалангай бүхы талмайнь 3600 гектар болодог. Тэрэнэйнь 1700 гектарта шэниисэ, 1100 гектар дээрэнь обёос, 800 га газарта хара таряан таригдахаар түсэблэгдэнхэй. Гадна 54 гектарта хартаабха, 5 гектар газарта овощ, 20 га талмайда түмһэтэ тэжээл таригдаха юм.

Эдэ бүхы хүдэлмэрие саг дарыдань, һайн шанартайгаар хэжэ дүүргэхэ дурсагдагша ажахынуудай тракторнууд болон тарилгада хэрэглэгдэхэ бусад техникын хэр бэлэн болгогдоһые хараһан хамтын шалгалта һаяхан үнгэргэгдэбэ. Энэ шалгалта юу . харуулааб?

Үнгэрэгшэ жэлдэ хабарай тарилгын хүдэлмэринүүдые хараалагдаһан болзортонь, һайн шанартайгаар үнгэргэһэн «Георгиевский» совхозой механизаторнууд орооһото культурануудай баян ургаса хуряажа абаһан байна. Дунда зэргээр гектар бүриһөө 13,5 центнер таряан хадагдаа юм. Энэ хэрэгтэ бригадна подрядай гуримаар хүдэлжэ байһан коммунист Олег Катинай звеногой гэшүүдэй оруулһан хубита ехэ. Энэшье удаа тус коллектив даалгажа үгтэһэн техникээ хабарай тарилгада урдынхидаал адли һайнаар бэлдээ.

«Георгиевский» совхозой түб һууринһаа холо бэшэхэнэ оршодог үргэн талмай дээрэ энэ хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ хүдөө ажахын оньһон техникэ, тэрэ тоодо хүсэ ехэтэ К-700 түхэлэй табан тракторай, Т-4 түхэлэй хоёр тракторай, «СЗС-2,1», «СЗС-3,6» гэһэн сеялкэнүүдэй, культиваторнууд болон плугуудай жэрысэ табигдаад байхые харахадаа сэдьхэлдэ урма баяр түрэнэ.

— Манай механизаторнуудай урда харюусалгатай зорилгонууд табигданхай. Тэрэ тоодо 1700 гектар талмай дээрэ эртын борнойлго үнгэргэжэ, шииг нойто тогтоохо ёһотойбди. КПЭ-3,8 түхэлэй. оньһон техникээр 745 гектарта тарилгын урда тээхи культиваци хэгдэхэ, гадна 2059 гектар газар хахалагдаха юм,— гээд совхозой ахамад агроном Светлана Сагитовна Верховкина хөөрэнэ.

Гэхэтэй хамта 4240 гектар талмайда минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаха, 2225 гектар паар хахалагдаха, борнойлогдохо байна. Эдэ бүхы хүдэлмэринүүдые О. Катинай звеногой гэшүүд тусхай графигаар хараалагдаһан болзортонь эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ гэһэн хүсэл бодолтойгоор ажаллажа байна. Энээниинь һайнаар заһабарилагдан табигдаһан техникэ гэршэлнэ.

Гэбэшье энэ ажахын Ашанга, Амгалантын отделениинуудэй тэжээл бэлэдхэлгын звенонуудай оньһон техникэнь хүсэд һайнаар заһабарилагдаагүй байна. Тэрэнэй хүдэлмэридэ горитойхон дутагдалнууд дайралдаа. Даалгажа үгтэһэн тракторнууд, сеялкэнүүд болон культиваторнууд энэ гэһээр поли дээрэ гараад ажаллахаар бэлэн бэшэ байба. Шалгалта хэһэн комиссиин хүтэлбэрилэгшэ районой «Сельхозтехника» нэгэдэлые эрхилэгшын орлогшо З. С. Васильев элирүүлэгдэһэн эдэ дутуу дунданuудые механизаторнууд өөһэдынгөө хүсөөр усадхаха зэргэтэй гээд зааба.

Анаагай совхозой гурбан отделени өөр өөрын тракторно-таряан ажалай бригадатай юм. Тус ажахын хабарай бүхы хүдэлмэри тэдэнэй хүсөөр хэгдэхэ байна. Зүгөөр эндэхи бригаднуудай дундаһаа хоёрдохи отделениинхидынь һайн бэлэдхэлтэй байһаараа шалгараа. Тарилгада хэрэглэгдэхэ хамаг техникээ бэлэн болгожо, олоной анхаралда табяа. Энэ хүдэлмэри механик Алексей Иванович Снетковой хүтэлбэри доро үбэлэй һаранuудай туршада хэгдэһэн гээд тэмдэглэлтэй. Харин Анаагай, Буламай отделениинүүд техникэ заһабарилгада хайша хэрэгээр хандаһан байна. Буламайхид ДТ-75 түхэлэй заһабарилагдаагүй 3 трактор харалгада асаржа табиба. Бригадир Дагба-Доржо Цыбиков таарамжатай хэмжээнүүдые абаагүй байһаар.

Совхозой ахамад инженер Б. Ц. Бимбаевта, ахамад агроном Н. В. Бородинда хабарай тарилгын харюусалгатай хаһые эрхим һайнаар, үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэ талаар шанга эрилтын ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө табигдаагүйнь гайхалтай.

Районой «Сельхозтехника» нэгэдэл ажахынуудай техникэ заһабарилгада үшөөл хайша хэрэгээр хандана, запасной хэрэгсэлнүүдээр муугаар хангана, олонхи захианууд дүүргэгдэнэгүй.

Анаагай, «Георгиевский» совхозуудай коллективүүд хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ техникэ бэлэдхэлгэдэ дайралдаһан дутагдалнуудые дары усадхан, харюусалгата энэ хүдэлмэреэ һайн шанартайгаар үнгэргэжэ, Эдеэ хоолой программые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха уялгатай.

Ю. БАЗАРЖАПОВ,
«Шэнэ Үдэ» газетын хүдөө ажахын таһагые даагша.
Г. БАДМАЕВ,
манай корр.

ХАБАР ТАРЯАШАДЫЕ ШАН

ЧЕРКЕССК. Карачаево-Черкессиин хартаабха ургуулагшад хартаабха тарижа эхилээ. «Октябрь» колхозһоо А. Биджиевэй даадаг оньһожоруулагдамал звеногой түйлалтануудые тэдэнэр залуур болгоо юм. Ажалаа подрядна аргаар эмхидхэжэ, ажахын тоосооной тус коллектив даалгагдаһан полиин гектар бүриһөө 268 центнер хартаабха хуряадаг байна. Энэнь түсэбһөө хоёрһоо үлүүтэй дахин ех
нөө жэлдэ авто
стиин, олонхи
звенонууд хар
ехэ ургаса хур
мурысөөндэ ор
рилга хэхэһээ
са хуряалга
хүдэлмэрие
өөһэдынгөө
подрядна
тэдэнэр 34
«хоёрдохи
дөө худалдаха

...ОД—ХҮДӨӨГЭИ АЖАЛШАДТА

БЭЛИГТЭНЭЙ УТЫН ЗАМУУД

...шэд В. Вишнякова, Т. Жиракова хоёр Барыкино тосхонойхидто айлшалжа ерэһэн юм.

Нютагай найман жэлэй һургуулиин һурагшадтай, Н. Панов, В. Утёсов түрүүтэй эрхим хонишодтой, Г. Петрова, Т. Третьякова, Ф. Шейхатилова мэтын бэрхэ һаалишадтай уулзаха үедөө уран зураашад тэдэнэй ажал хэрэгүүдээрнь һонирхоһон. Мүн өөһэдынгөө зохёохы ажал, саашанхи зорилгонууд тухай хөөрэжэ үгэһэн байна. Гадна түрүү малшадай дүрэнүүдые зураашаднай ябууд бүтээжэ абаһан байха юм. Бүхыдөө энэ тосхоной нэя шахуу хүниие тэдэнэр хангажа ерээ.

Февралиин 9-һөө һарын тэн болотор БАМ-ай барилгашадые, мүн хүдөө нютагуудай ажалшадые хангажа, нүгөөдэ бүлэг зураашад Хойто-Байгалай районоор аяншалаа. Буряадай АССР-эй габьяата уран зураашад Э. Аюшеев, И. Стариков, Ю. Чирков, О. Цыремпилон, мүн уран зурагай музейн научна хүдэлмэрилэгшэ П. Ракшаев гэгшэд тус бүлэгэй бүридэлдэ ябалсаа. Северобайкальск хотодо И. Налабардинай өөрынь выставкые тэдэнэр нээгээ. Удаань звено хабсаралгын бааза дээрэ хүдэлмэришэдтэй уулзалгануудые үнгэргөө. Зураашад Э. Аюшеев, И. Стариков гэгшэд республикынгаа уран бэлигтэнэй зохёохы хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгы гээр хөөрэжэ үгөө. Бэлигтэй зураашадай асаржа ерэһэн бүтээлнүүдтэй хүдэлмэришэд һонирхон танилсаа һэн.

Февралиин 11-эй үдэр зураашад Байкальское тосхондо оршодог һүнэй фермэдэ хүрэжэ, тэндэ хүдэлдэг һаалишадтай уулзаа. Һүүлээрнь «Тыйский» совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэй танилсажа, мүн лэ ажал хэрэгүүдээрнь һонирхоһон байха юм. Эдэл үдэрнүүдтэ 52-дохи мостоотрядай хүдэлмэришэдтэй И. Налабардин, Ю. Чирков, О. Цыремпилон гэгшэд уулзаа. Харин музейн хүдэлмэрилэгшэд З. Бардаханова, И. Тумурова, уран зурааша И. Стариков гурбан тэрэ үедэ «Ангарский» совхоздо хүрэжэ, дунда һургуулиин һурагшадтай, һаалишад болон малшадтай хани халуун уулзалгануудые үнгэргэһэн байха юм.

Мартын эхин багаар республикымнай Уран зураашадай холбооной үмэнэһөө бүлэг зураашад Мухар-Шэбэрэй районоор ябажа ерэһэн байна. РСФСР-эй арадай уран зурааша А. Сахаровская, Буряадай АССР-эй габьяата уран зураашад В. Грищенко, М. Оленников. И. Стариков гэгшэд тус бүлэгтэ оролсоһон байха юм. Нэн түрүүн В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хүрэжэ, адуунай фермын хүдэлмэришэдтэй тэдэнэр уулзаа. Тус фермэ дээрэ хорин жэлэй туршада хүдэлжэ, эрхим моришоной солотой болоһон Влас Егорович Бурдуковский гэгшэтэй зураашад танилсаа. 84 наһатай болоһоншье һаа, мориной зэр зэмсэг айхабтар зохидоор бүтээдэг Никифор Лукич Ивановтой уулзажа, тэрэнэй дайшалхы болон ажабайдалай намтарые мэдэжэ абаһаниинь һонирхолтой. Эдэ уулзалгануудайнгаа үедэ зурааша бүхэн шэнэ танилнуудайнгаа дүрэ зурагуудые бүтээхые оролдоһон, ерээдүйнгөө ехэнүүд «захатануудай» эскизүүдые хэжэ үрдиһэн байна.

Зуутан-хонишод П. Мальцев, Г. Будников гэгшэд өөһэд өөһэдынгөө бууса дээрэ хүндэтэ айлшадые баясан угтаа. Нютагай һүнэй фермын хүдэлмэришэдтэй уулзалга мүн лэ һонирхолтойгоор үнгэрөө. Мартын 2-ой үдэр зураашад Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеран, домог суута Бага газарые хамгаалагшадай нэгэн болохо Н. Емельяновтай уулзажа хөөрэлдөө.

Гашей тосхондо оршодог һүнэй фермын хүдэлмэришэдтэй уулзахадаа, М. Оленниковэй өөрынь выставкые тэдэнэр дэлгээжэ харуулаа. Выставкые нээлгэ дээрэ бэлигтэй зурааша өөрөө байлсажа, зохёохы ажалаараа малшадай урда тооcоhон байха юм.

«Забайкалец» совхозой түрүү хонишод А. Калашников, П. Кравцов гэгшэдэй бууса дээрэ удаадахи уулзалга үнгэрөө. Ажахын түрүүшүүлтэй уран бэлигтэн хани халуунаар хөөрэлдэжэ тараһан байна.

Ингэжэ Бурлядаймнай Уран зураашадай холбооной, республикын Ц. С. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейн түлөөлэгшэд малай үбэлжэлгын харюусалгатай хаһада хүдөөгэй ажалшадые хангаһан байна гээшэ. Хабарай тарилгын үедэ тэдэнэр мүн лэ энэ хүдэлмэрэе шударгыгаар үргэлжэлүүлхэ юм. Мүнөө тэдэнэр ерээдүйнгөө уулзалгануудта бэлдэжэ, утынгаа замда гарахаар зэһэжэ эхилээ.

И. ИГНАТЬЕВ.

...олхозой хонишон П. Фламеев.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой адуушад аха дүү Бурдуковууд. И. СТАРИКОВАЙ зурагууд.

МАЛША ЗОНТОЙ УУЛЗАНА

...нышев гэгшэдые ажалшад халуунаар угтаа һэн.

Тиихэдэ Буряадай оперо болон баледэй академическэ театрай артистнууд үбэлжэлгын үедэ хүдөө нютагуудаар ябажа, 29 концерт харуулһан байна. Жэшээлхэдэ, СССР-эй арадай артист К. Базарсадаев, РСФСР-эй арадай артист С. Будажапов гэгшэд театрайнгаа залуу дуушад Д. Дашицыренова, Д. Бадмаев гэгшэдтэй хамта холын үбэлжөөнүүдээр ябажа, хонишод, малшадтай уулзаа һэн.

Зүүн Сибириин соёлой институдай студентнэрэй агитбригада үнгэрһэн үбэлжэлгын үедэ Байгалай, Кабанскын, Ойморой совхозуудай малшадай урда найман концерт табижа, урмашуулһан байна. Мүн энэ институдай багшанар Улаан-Үдын, Кабанскын районуудай ажалшадта ошожо, лекци-концертнүүдые үнгэргөө.

Республикын Композиторнуудай холбооноо Б. Цырендашиев, В. Усович, дуушад С. Бадмаев, Г. Багадаев гэгшэдтэй, мүн хүгжэмшэн Б. Дамбаевтай хамта Яруунын районой 9 тосхон һууринуудаар ябажа, творческо уулзалга эмхидхэһэн, концерт табиһан байна. Уулзалганудта районой 1220 гаран ажалшад ерээ һэн.

Республикын нэгэдэмэл музейн хүдэлмэришэд үнгэрһэн үбэлжэлгын үедэ Загарайн, Зэдын, Кабанскын, Улаан-Үдын, Хэжэнгын районуудай ажалшадые соёлой талаар хангаа һэн. Эндэ научна хүдэлмэрилэгшэд Т. Чебунина, Л. Ракшаева, Б. Дугаржабон, Т. Жиракова, Е. Имехелова, Б. Чимитдоржина болон бусадай уншаһан лекцинүүдые хамтадаа 1773 малшад һонирхон шагнаһан байна. Гадна нэгэдэмэл музейн хүдэлмэрилэгшэд хүдөөгэй ажалшадай урда уран бүтээлнүүдэй долоон выставкэ эмхидхэжэ, тайлбарилхы шэнжэтэй хөөрэлдөөнүүдые хэһэн байна.

М. Н. Ербановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын техникумэй, мүн П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин студентнэрэй агитбригаданууд Хориин районой, соёл-гэгээрэлэй училищиин һурагшад Улаан-Үдын хүдөөгэй районой малшадта һонирхолтой концертнүүдые табижа, сугларагшадые баясуулаа һэн.

Тэрэшэлэн Зүүн-Сибириин технологическа, Буряадай хүдөө ажахын институдуудай, мүн медицинскэ училищиин студентнэрэй агитбригада болон мяханай комбинадай соёлой байшангай уран һайханай бүлгэмөөрхин үбэлжэлгын үедэ хүдөө нютагуудай малшадта ошожо, бэлиг шадабаряа харуулаа, урмашуулаа.

Республикымнай түб хотын зохёохы ажалтай эмхи зургаанууд болон һуралсалай газарнуудай, мүн промышленна предприятинуудай уран һайханай бүлгэмүүд КПСС-эй ЦК-гай XXVI съездын, мүн партиин майн (1982 он), декабриин (1983 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгон, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые соёлой талаар хангаха хэрэгтэ бүхы арга боломжонуудаа саашадаашье гүйсэд хэрэглэхые оролдохо байна.

Ал. ПЕТРУНИН,
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ахалагша референт.

ТАСС — АПН
ХИЛЫН СААНАҺАА

...АЮУЛГҮЙН ...ЗЕДТЭ

...ондохи эб найрамдалда, арадуудай аюулгүй байдалда ехэ түбэг бэрхэшээлнүүдые ушаруулна гэжэ зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадагшад тэмдэглэнэ.

Франциин түлөөлэгшэ Ф. Луэт заседани дээрэ түрүүлэн үгэ хэлэхэдээ, гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанай үргэн ниитэдэ мэдэрэгдэһэн гол ёһонуудые баһамжалан доромжолно гэжэ заагаа. Амгалан тайбанаар, аюултүйгөөр ажаһууха гэһэн Никарагуагай эрхые Аюулгүйн Совет дэмжэнэ гэжэ тэрэ һануулаа.

...ЛАМЕНТНУУД ХООРОНДЫН ...ОЛБООНОЙ КОНФЕРЕНЦИ

Зүүн зүгтэхи байдал, хүн зоной үдэжэ олошоролгын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ хуули гаргадаг дээдын органуудай үүргэ гэхэ мэтын асуудалнууд энэ хуралдаанай зүблэхэ зүйлдэ табигдана.

Эб найрамдал хангалгада, харилсаа холбооe үргэдхэлгэдэ, буу зэбсэгүүдые бүгэдэ ниитээрээ бүрин хүсэдөөр хуряахын түлөө тэмсэлдэ парламентскэ бүлэгүүдэй ажал ябуулгые эдэбхижүүлгын асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулха гээшэ конференциин түбхын түрүүшын зорилго болоно гэжэ парламентнууд хоорондын холбооной генеральна секретарь П.-К. Теренцио журналистнуудай урда үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ. Энэ һайн һайхан зорилгые бэелүүлгэдэ хүсэлэл оролдолгонуудаа хандуулха гээшэ бүхы оронуудай парламентаринарай уялга болоно гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

«ФИНЛЯНДИИН ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТАЛА БАРИГШАДАЙ» ЭМХИИН СЪЕЗД

ХЕЛЬСИНКИ. «Финляндиин эб найрамдалай тала баригшадай» эмхиин ээлжээтэ съезд эндэ боложо дүүрэбэ. Элдэб политическэ партинуудай, профсоюзай, ниитын эмхинүүдэй 500 шахуу түлөөлэгшэд, мүн гадаадын айлшад, тэрэ тоодо эб найрамдал хамгаалгын совет комитедэй делегаци тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадаһан байна.

Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые буруушаахын түлөө, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряахын түлөө, Финляндиин эб найрамдалай хүдэлөөнэй тэмсэлээ эдэбхижүүлхээр эрид шиидэнхэй байһыень хуралдаан элирхэйлэн харуулба.

Баруун Европын оронуудта түрүүлэн добтолго хэхэ американ ядерна шэнэ ракетэнүүдые тараан тодхолго ядерна дайнай һүжэрэлгын аюулые үргэдхэнэ, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгые дэбэргэнэ гэжэ съездын баталан абаһан тогтоол соо хэлэгдэнэ. Эдэ ракетэнүүдые тараан тодхолго Европодохи хүсэнүүдэй тэнсүүрие буруу һүргэнэ, сэрэгэй булюу хүсэтэй болгохо талаар США-гай ехэ хүсэл эрмэлзэлтэй байһыень элирхэйлэн гэршэлнэ.

Залуушуул болон студентнэрэй Москвада үнгэргэгдэхэ бүхэдэлхэйн XII фестивальда бэлэдхэл эб найрамдалые бэхижүүлгын, шахардуу шанга байдалые һуларуулхын түлөө залуушуулай тэмсэлые эдэбхижүүлгэдэ хүсэтэ нүхэсэл болоно гэжэ съездэ хабаадагшад тэмдэглээ.

В. ЯРУЗЕЛЬСКИИН ХӨӨРӨӨН

ВАРШАВА. КПСС-эй ба Совет гүрэнэй бэелүүлдэг ленинскэ эб найрамдалта политикые, эб найрамдал бэхижүүлхэ, шахардуу шанга байдалые һуларуулха, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулха талаар шэглүүлэгдэһэн совет олон тоото үүсхэлнүүдые Польшын Арадай Республика хэлбэришэгүйгөөр дэмжэнэ гэжэ ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Ярузельский Болгариин «Работническо дело» газетэдэ интервью үгэхэдөө мэдүүлбэ.

Советскэ Союзтай хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо бэхижүүлхэ, социалис хани нэгэдэлдэ Польшын хараа байдалые хүтжөөхэ, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадаха гээшэ ПНР-эй гадаадын политическэ ажал ябуулгын гол шэглэлнүүд болоно гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Баруун Европодо ядерна шэнэ ракетэнүүдые тараан тодхожо эхилһэн, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээжэ байһан США-гай ба НАТО-гай империалис бүлэгөөрхид уласхоорондын байдалай түгшүүрилэй түлөө гэм зэмэтэй гэжэ В. Ярузельский хэлэбэ. США түрүүтэй империалис хүсэнүүд ПНР-эй дотоодын хэрэгүүдтэ убайгүйгөөр хамааралсажа, социалис оронуудһаа Польшые таһалхые һэдэнэ, социалис хани нэгэдэлые һуларуулхые оролдоно.

ЭЭЛЖЭЭТЭ ЗАСЕДАНИ

ВЬЕНТЬЯН. Лаосой Национальна байгуулалтын фронтын Центральна Комитедэй — республикын эгээл олоной хабаадалгатай ниитын эмхиин ээлжээтэ заседани эндэ болобо. Үнгэрһэн жэлдэ фронтын бэелүүлһэн ажал ябуулгын дүнгүүдые согсолһон, саашанхи зорилгонуудаа хараалһан байгаа.

Арадай засагай жэлнүүдтэ орон социально-экономическа хүгжэлтын элдэб һалбаринуудта бага бэшэ амжалтануудые туйлаһан байгаа гэжэ ФНСЛ-эй ЦК тэмдэглээ. Хүдөө ажахы ба промышленна үйлэдбэри тогтууритай һайнаар хүгжэбэ, олон жэлэй һандаргахы дайнай хойшолонгуудые бата найдамтайгаар гаталан дабаба. Соёлой байгуулалтада горитой амжалтанууд туйлагдаа, үзэг бэшэг мэдэхэгүй байлга сүм усадхагдажа, арадай гэгээрэлэй үргэн ехэ системэ байгуулагдажа байна. Эдэ бүхы туйлалтанууд хото городуудта, провинцинуудта хүдэлдэг фронтын эмхинүүдэй аша габьяа болоно.

Буряадай АССР-эй Уран зохёолшодой холбооной 50 жэлдэ

ЗОРИЛГОМНАЙ ЕХЭ

Буряад ороной уран зохёолшодой эмхиин байгуулагдаһаар табин жэл гүйсэбэ. Байгша оной апрелиин 20-до манай республикын олониитэ энэ баярта ойе уран зохёолшодойнгоо IX съезд дээрэ үргэнөөр тэмдэглэхэ байна.

Буряад совет литературын хүгжэлтын шатануудые элирхэйлхэ хэдэн асуудалтайгаар, манай корреспондент Б. Жанчипов Буряадай АССР-эй Уран зохёолшодой холбооной түрүүлэгшэ республикын арадай поэт Н. Г. Дамдиновта хандаба. Тэрэнэй харюунуудые уншагшадайнгаа һонорто дурадханабди.

АСУУДАЛ: Николай Гармаевич, Буряадай Уран зохёолшодой холбооной эмхидхэлэй эхин түүхэһээ хэдэн баримта дурдабалтнай — һонин һэн ха...

ХАРЮУ: Хүлгөөтэ 1934 он. Март—апрель һаранuудай үедэ Соведүүдэй ороной уран зохёолшод түрүүшынгээ съездэдэ түлэг бэлдэжэ байгаа. Агууехэ уран зохёолшо А. М. Горькиин хүтэлбэри доро Москвада тусхай эмхидхэлэй комитет эршэмтэйгээр ажаллажа байба. Ороной түб хотоһоо бүлэг бүлэг уран зохёолшод республика, хизаар бүхэн руу гаража, тэндэхи нүхэдтөө эмхидхэлэй асуудал шиидхэхэ хэрэгтэнь туһаламаһан гээшэ.

Манай Буряад орондошье эмхидхэлэй бүхэсоюзна комитедэй зүгһөө уран зохёолшодой бригада ерэһэн байгаа. Тэрэнэй бүридэлдэ С. Станде, С. Вельтман, А. Тарасов, В. Яснев гэгшэд ороһон юм.

Буряад-Монголой АССР-эй уран зохёолшодой 1-дэхи съезд мартын 29-һөө апрелиин 1 болотор хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһэн байгаа. Тэрэнэй зүбшэхэ зүйл болгон гурбан элидхэл шагнагдаһан юм. Дурдабал: И. Дампилоной хэһэн «ВКП(б)-гэй Бүхэсоюзна XVII съездын дүнгүүд болон уран зохёолшодой зорилгонууд», С. Станде — «Мүнөө үе шатын совет литературын гол зорилгонууд тухай», мүн С. Ширабоной хэһэн «Буряад орондохи литературна хүдэлөөнэй байдал болон тэрэнэй ерээдүй тухай» гэхэ мэтэ. Съездын түгэсхэлдэ ВКП(б)-гэй Буряадай обкомой секретарь М. Н. Ербанов дэлгэрэнгы үгэ хэлэһэн байдаг.

Тэрэ сагта уран зохёолшодоймнай эмхи оройдоол табан хүнһөө бүридэдэг һэн. СССР-эй уран зохёолшодой түрүүшын съездын делегадуудаар Солбонэ Туя, С. Ширабон, Е. Котлицкая (Е. Хоринская) гэгшэд һунгагдаһан байгаа.

АСУУДАЛ: Тэрэ холын хабар буряад уран зохёолой абдар хэр зэргэ «оёорлонхой» гээшэ һэм!

ХАРЮУ: Буряад совет литература түрүүшынгээл алхамуудые хэжэ байгаа. Ц. Доной «Хиртэһэн һара» һаяхан лэ «нара хараад байба», Х. Намсараевай гуурһан дороһоо «Цыремпил» мүндэлжэ байгаа. Гэбэшье литературно-уран һайханай согсолоорнууд хэблэгдэжэ, тэндэ эхилэн бэшэгшэдэй шүлэгүүд, рассказууд, зурагланнууд толилогдодог һэн. Тиигэһээр байтар Бавасан Абидуев шүлэгүүдэйнгээ «Наранай туяа» гэжэ комхониие хэблүүлбэ. Роман, поэмэнүүдэй үшөөл түрөөгүй үе байба гээшэ. Драматург Н. Балдано «Таһалдал» гэжэ зүжэгөө табиюлһаар жэл үлүүтэй болоод байгаа. Гэбэшье А. Шадаев Г. Цыденжапов хоёр табан жэл боложо «Баир» гэһэн драмаяа, Х. Намсараев 14 жэл болоод «Тайшаагай ташуурые» тамшаалгаха, Ж. Тумунов 15 жэлэй үнгэрхэдэ «Нойрһоо һэриһэн талаяа» үзүүлхэ байгаа бшуу даа.

АСУУДАЛ: 50 жэлэй хугасаада түрэл литературынгаа хүгжэлтые юрэнхы дээрэнь абажа харахада!...

ХАРЮУ: Юрэнхы дээрээ ехэ хүгжэлтын үргэн замаар дабшаһаар ерэбэ гээшэ. Үнгэрһэн үе соо манай уран зохёолшод Эхэ оронойнгоо түб — Москвада хэдэн дахин харюусалгата тоосоогоо хэһэн байна. Энэ хадаа 1940, 1959 онуудай декаданууд, 1973, 1983 онуудта литературымнай үдэрнүүд үнгэргэгдөө гээшэ һэн. Тиихэдэ РСФСР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин секретариадай нүүдэл хоёр заседани Улаан-Үдэдэмнай үнгэргэгдөө һэм шуу. 1-дэхинь 1961 ондо Леонид Соболевой, 2-дохинь 1978 ондо Ленинэй шангай лауреат Юрий Бондаревой хүтэлбэри доро болоо һэн. Энэ дурдагдаһан он, жэлнүүд манай уран зохёолой хүгжэлтын гол шатанууд гэхэ байнаб.

Буряад совет литературын мүндэлһэн сагһаа хойшо литература болон искусствын, мүн үзэл бодолой талаар партиин гаргаһан шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, манай областной партийна организаци хадаа уран зохёолшодоймнай ажал ябуулгада халуун анхаралаа хандуулжа, туһалжа байдаг гэжэ онсолон тэмдэглэхэ шухала.

АСУУДАЛ: Республикымнай уран зохёолшодой зэргэ хэр ургасатай, баян гээшэб!

ХАРЮУ: Манда мүнөө СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной 52 гэшүүн тоологдоно. Хэдэн хүн республикаһаа гадуур гаража ошоһон байха. Хэдэн зохёолшод, поэдүүд арадай гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй, мүн олон нүхэднай Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ гэһэн нэрэ хүндэтэй юм. Манай дундаһаа республикынгаа, мүн Буряадай комсомолой шангуудай лауреат болоһон нүхэд олон.

Буряад совет литературын хүгжэлтэдэ габьяатай байһан олон нүхэд республикын Верховно Соведэй Президиумэй Указаар һаяхан хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдтэ, Хүндэлэлэй грамотануудта хүртэбэ. Гадна СССР-эй, РСФСР-эй Уран зохёолшодой Холбоонуудай хүтэлбэрилхы органуудта Буряадай дүрбэн уран зохёолшод түлөөлэгдэнхэй юм.

АСУУДАЛ: Уран зохёолшоднай үе-үе болоод лэ, хэрэг ажалаа хаража, хэһэн бүтээлээ зүбшэжэ байдаг гээшэ бэзэ!

ХАРЮУ: 1934 онһоо мүнөө хүрэтэр Буряадай уран зохёолшодой найман съезд үнгэргэгдөө. Ингэжэ һаяар юһэдэхи съездмнай болохонь. 1947 ондо манай республикын залуу болон эхилэн бэшэгшэдэй түрүүшын конференци үнгэргэгдэһэн юм. 1981 ондо мүн лэ тиимэ 11-дэхи конференци болоо һэн. Байгша ондо 12-дохи конференци зарлагдахаар хараалагдана.

Уран зохёолшодой холбоондо байд гээд лэ шэнэ зохёолнуудай гар бэшэгүүд зүбшэгдэжэ байдаг. Мүн «Буряадай залуушуул» газетын дэргэдэ эхилэн бэшэгшэдэй нэгэдэл олон жэлэй туршада хүдэлжэ байна.

АСУУДАЛ: Манай зохёолшодой бүтээлнүүд хэр зэргэ сэгнэгдэнэ, уншагдана гээшэб, жэшээнь, бусад хизаар нютагуудаар!

ХАРЮУ: Томо томо хэблэлэй газарнуудтай илангаяа Москвагай, манай уран зохёолшод һайн холбоо барисаатай болонхой. Ород хэлэн дээрэ Москвада гараһан номууд орон соогуураа тараагдадаг aаб даа.

Табяад онуудай эхеэр Ж. Тумуновай «Нойрһоо һэриһэн тала» гэжэ роман ород хэлэн дээрэ оршуулагдахадаа, хариин хэдэн хэблэлнүүдэй һонирхол татажа, венгр, немец, словак, болгар, монгол хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэһэн юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ Ц. Жимбиевэй, И. Калашниковай зохёолнууд хариин хэдэн оронуудта хэблэгдэжэ гараа. Манай хүршэ, Монгол орондо Х. Намсараевай, Д. Батожабайн, Б. Мунгоновой, А. Бальбуровай, Д. Улзытуевай, Д. Жалсараевай, Ш-С. Бадлуевай, Ч-Р. Намжиловай, Ц. Шагжинай зохёолнууд хэблэгдээ һэн.

Гадна союзна республикануудта, мүн манай ороной бага, ехэ арадуудай хэлэнүүд дээрэ И. Калашниковай, В. Митыповэй, Ц. Жимбиевэй, Д. Жалсараевай зохёолнууд гараһан байха. Би эндэ бүхы зохёолнуудые, бүхы авторнуудые дурдана бэшэб. Тиимэһээ уран бэлигтэ зохёолшодойнгоо ашаар совет Буряад ороной һураг суу холуур тараа, зэдэлээ.

АСУУДАЛ: Эдэ бүгэдэмнай Агууехэ Октябриин ашаар бэелээ гээшэ...

ХАРЮУ: Зүбынь аргагүй! Мүнхэг сагай мухлай соо дэбһүүлэн дарлагдажа байһан арадуудые сүлөөлһэн Агууехэ Октябриин социалис революциин аша туһаар манайшье литература мүндэлжэ, хүгжэһөөр ерээ. Һанаад үзэел, буряад поэзиин барлагдамал түрүүшын шүлэг 1924 ондо, түрүүшын туужа — 1932 ондо, түрүүшын роман 1949 ондо хэблэгдэһэн байна ха юм. Тэрэ үеын залуухан литературын дабаһан замые адаглаад үзэхэдэ, ямар нэгэн жанр зарим тэды үедэ гол һуури эзэлһэн байдаг. Жэшээлхэдэ, манай поэзи эхин үедөө шэнэ ажабайдалай түлөө хонгёо дуугаа яһалал үргэһэн, уряалһан байха.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ манай ахамад поэдүүд Ц. Зарбуев, К. Брянский, А. Уланов, Д. Хилтухин, Ж. Тумунов, Б. Базарон, Ц. Номтоев болон бусад жада гуурһан хоёроо жэгдэ барин жагсажа, дайсантай тэмсэһэн байна. Буряад литературада үнгэрһэн дайнай темэ хубита һууриya эзэлэнхэй.

АСУУДАЛ: Дайнай һүүлээрхи үе тухай...

ХАРЮУ: 50—60 онуудай үеэр манай литературын жанрнууд хүгжэлтынгөө жэгдэ замаар дабшаба. Эдеэшэнги зохёолнууд олоор бэшэгдээ. Уран зохёолой шэнжэлэл, шүүмжэлэл илангаяа эдэбхижээ. Кинодраматургиин шэнэ жанр манда бии боложо, буряад авторнуудай бэшэһэн сценаринуудаар уран һайханай фильмүүд буулгагдаад, орон соогуураа харуулагдажа эхилээ.

70-аад онуудһаа захалжа буряад совет литература Россиин Федераци дотор олон жанртай, хүгжэнги зохёолнуудай нэгэн гэжэ тоологдонхой. Мүн энэл үеэр научно-техническэ хубилалтануудта, оршон тойронхи орон нютагай байгаалиие хамгаалха асуудалнуудта манай зохёолшод анхаралаа хандуулжа, жанр бүхэнөөр шахуу захата бүтээлнүүдые бэшэһэн байна.

Шэнэ үеын шэнэ хүниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ социалис реализмын уран зохёолой эдэбхитэйгээр хабаадалсажа бэелүүлхэ үүргэнь тон ехэ. Тиимэһээ манай уран зохёолшодой бүтээлнүүд соо арадуудай ленинскэ хани барисаан, социалис Эхэ орондоо, түрэл Коммунис партидаа үнэн сэхэ, энэрхы дурлал магтан түүрээгдэнэ.

АСУУДАЛ: Буряад литературын шэнэ халаан ямар хэмжээндэ байна гээшэб!

ХАРЮУ: Шэнэ халаан, шэнэ хүсэн гээшэмнайл уран зохёолой хүгжэлтын түлхисэ боложо үгэдэг гээшэ. Энэ талаар манай Холбоондо саг үргэлжын анхарал хандуулагдана. Һүүлэй долоон жэл соо 18 залуу автор СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной гэшүүндэ абтанхай. Тиихэдэ 30 гаран нүхэд түрүүшынгээ хоёр, нэгэн номуудые гаргуулантай, мүн журнал газетэнүүдтэ зохёолнуудаа хэблүүлэнхэй байна. Эдэмнай манай литературын ерээдүйе саашадань хүгжөөлсэхэ һайн халаан гэхэ байнаб.

Үнгэрһэн 50 жэлэй хугасаада Буряад ороной уран зохёолшод үндэһэн соёлойнгоо хүгжэлтэдэ бага бэшэ хубита нэмэриеэ оруулаа. Гэбэшье манай ажабайдалые улам бүри баян дэлгэр, ажана тэнюун болгожо байдаг хэды олон ажалай түрүүшүүл хүдөө нютагуудаар, фабрика, заводуудаар, БАМ дээрэ ажаллажа байна гээшэб? Тэдэниие, мүнөө үе сагайнгаа зонуудые, үзэл бодолой болон уран һайханай дээдэ хэмжээндэ магтан дуулаха гээшэ уран зохёолшын уг зорилго мүн.

ГВИНЕЙДЭ СЭРЭГЭЙ УРБАЛТА БОЛОБО

ПАРИЖ. Франс Пресс агентствын Дакарһаа дамжуулһанай ёһоор, «Һэргээн хүгжөөлгын сэрэгэй комитедэй» үмэнэһөө зэбсэгтэ хүсэнүүд апрелиин 3-да Гвинейдэ засаг гартаа абаба. Конакриин радиогой дамжуулһан мэдүүлгэ дотор комитет конституциие зогсоохо, урда тээнь хүдэлжэ байһан гүрэнэй ба партиина бүхы органуудые тараaха тухай соносхогдоо. «Тусхай захиралтын гаргагдатар» ниитын бүхы эмхинүүдэй ажал ябуулга, олониитын суглаануудые үнгэргэлгэ хоригдоо. Гвинейн бүхы газар дээрэ комендантска час соносхогдоо. Түнн түбшэн байхыень шэнэ засаг оронойнгоо хүн зониие уряалба. Гүрэнэй хилэ, уласхоорондын аэропорт хаагдаа.

ДАКАР. Гвинейн радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, ООН-ой, Африкын нэгэдэлэй эмхиин бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй оронуудай хүдэлөөнэй гол ёһонуудые шэнэ хүтэлбэриин гүйсэд баримталжа байһые Һэргээн хүгжөөлгын сэрэгэй совет (ВКВ) баталба.

Бүхы гүрэнүүдтэй хани ёһоной харилсаа холбоо тогтоохо, урда тээнь баталагдаһан уласхоорондын бүхы договорнуудые, Гвинейн абаһан уялгануудые хүндэлхэ байһан тухайдаа комитет мэдүүлбэ гэжэ Гвинейн радио дамжуулна.

Политическэ үзэл бодолойнгоо түлөө шорон түрмэнүүдтэ хаагдаһан бүхы хүнүүдые апрелиин 3-һаа сүлөөлхэ гэһэн шиидхэбэри ВКВ абаа гээд коммюнике соо тэмдэглэгдэнэ.

АША ТУҺАТАЙ УУЛЗАЛГА

Буряадай хүдөө ажахын институтдай «За сельскохозяйственные кадры» гэжэ олон хэһэгтэй газетын редакцида ажахынуудай түлөөлэгшэдтэй — ахамад инженер-механигуудтай уулзалга болобо. Мүнөө үеын хүдөө ажахын техникын хэр зүбөөр ашаглагдажа байһан тушаа хөөрэлдөөн болоо. Үнэтэй сэнтэй оньһон түхеэрэлгэнүүдтэй машинануудай сагһаа урид хэрэглэмжэһээ гаралгые һэргылхэ, саг болзортонь заһабарилха, шанартай, найдамтай хүдэлсыень хангаха гэһэн зорилго мүнөө үедэ табигдана бшуу.

СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд соо үйлэдбэриие комплексно аргаар оньһожоруулга, колхоз, совхозуудта машина, тракторнуудые ашаг үрэтэйгөөр ашаглалга, хүдөө ажахын техникые хадагаламжада зүбөөр табилга гэхэ мэтэ асуудалнууд нэн түрүүлэн харагдажа үзэгдөө.

Эгээл тиимэһээ «түхэрээн столой» хөөрэлдөөндэ уригдаһан Хяагтын районой «Пограничный» совхозой, Мухар-Шэбэрэй районой «Эрдэм» совхозой болон Шэтын областиин Улетовско районой «Татауровский» совхозой ахамад инженер-механигууд В. В. Карпов, Д. Ц. Дамбиев, И. П. Калашников гэгшэд хөөрэлдөө эхилхэдээ, гол түлэб эдэ асуудалнуудта тогтоһон байна. Гэхэтэй хамта, Шэтын областиин Акшинска районой «Пограничный» колхозой, энэл областиин Калганска районой «Заветы Ильича» совхозой. Захааминай районой Цахирай совхозой ахамад инженер-механигууд В. И. Урнышев, Ф. М. Перевалов, Н. Р. Дугаров гэгшэд һонирхолтой хөөрөө дэлгээ. Хөөрэлдөөндэ институдай доцент В. Д. Орлов хабаадалсаба.

Буряадай хүдөө ажахын институдай мэргэжэл дээшэлүүлхэ факультедтэ һуралсал гаража байһан инженер-механигууд соохоо нэн түрүүлэн Мухар-Шэбэрэй районой «Эрдэм» совхозой түлөөлэгшэ Д. Ц. Дамбиев ингэжэ хөөрэбэ: «Манай совхоздо хүдөө ажахын техникын ашаг үрые дээшэлүүлхэ талаар горитой хүдэлмэри ябуулагдадаг. Механизаторнуудай дунда социалис мүрысөө эмхидхэлгын аргануудые һайжаруулха, оньһон машинануудай техническэ арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэхэ талаар оролдолго гаргагдадаг. Мүнөө манай ажахыда элдэб түхэлэй 60 трактор, тэрэ тоодо К-700 (8 машина), таряа хуряадаг 30 комбайн, КСК-100 түхэлэй 2 комбайн бии юм. Саг болзортонь техническэ талаар хангалга хараагаа гарадаггүй. Мүнөө манай совхозой механизаторнууд хабарай тарилгада бэлдэхэдээ, трактор болон машинануудай заһабарилгые һайн шанартайгаар дүүргэхые оролдоно.

Хяагтын районой «Пограничный» совхозой түлөөлэгшэд хүдөө ажахын техникые хадагаламжада табилгын талаар баян дүршэлтэй болонхой. Тусхай албан байгуулагданхай. Хорёологдоһон хоёр талмайда техникэ хадагалагдадаг. Нэгэндэнь гансал ороoһото ургамалые ба хартаабха хуряадаг комбайнууд табигдадаг. Угаалгын түхеэрэлгэнүүд тодхогдонхой, жэжэ бужа детальнуудые хадагалха склад нээгдэнхэй. Шэнэ техникэ суглуулга, тарилгын хүдэлмэридэ хэрэгтэй агрегадуудые бүридхэлгэ, мүн хүдэлмэриин удаа техникэ тушаан абалга гуримтайгаар ябуулагдадаг. 1983 ондо энэ ажахы республиканска харалга-конкурсдо хабаадажа, хүдөө ажахын техникые шадамар бэрхээр хэрэглэһэнэй түлөө Буряадай Хүдөө ажахын министерствын Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа һэн. Мүнөө жэлдэ ажахыда резинэ хадагалха үшөө нэгэ складай барилга дүүрэхэнь. Эдэ бүгэдэ тухай инженер-механик В. В. Карпов хөөрэбэ.

Шэтын областиин колхоз. совхозуудай МТЗ-80, МТЗ-82, К-700, К-701 түхэлэй шэнэ тракторнуудаар хангагдажа байһан тухай «Пограничный» колхозой ахамад инженер-механик В. И. Урнышеев хөөрөө. Удаань энэл областиин «Татауровский» совхозой ахамад инженер-механик И. П. Калашников хүдэлмэришэдэй ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ябуулагдадаг үзэл сурталай ба хүмүүжүүлгын асуудал тушаа тогтоо. Механизаторнууд коммунис ажалай һургуулида ябалсадаг юм. Эндэ парти, правительствын гадаадын ба дотоодын политика тухай, ажахын экономическа асуудалнууд тухай хөөрэлдөөн болодог. Ахамад инженерэй хүтэлбэри доро жэл бүри трактористнуудай һуралсал эмхидхэгдэдэг.

Һонирхолтой энэ хөөрэлдөөнэй удаа институдай мэргэжэл дээшэлүүлхэ талаар факультедэй проректор В. Д. Орловто хандажа, һараһаа үлүү саг соо инженер-механигуудай хэшээлнүүдэй яагаад үнгэргэгдэһэн тухай хөөрэжэ үгэхыень гуйбабди.

— Инженер-механигуудтай хэшээлнүүд шэнэ программын ёһоор үнгэргэгдэнэ. Лабораторно-практическа хүдэлмэридэ ехэ саг үгтэдэг болоо. Шагнагшад республикын базова ажахынуудта хамтын подрядай яажа нэбтэрүүлэгдэжэ байһые шудалан үзэнэ, ажахын тоосоон тухай үргэн мэдэсэтэй болоно. «Газар таряаланда, мал ажалда индустриальна технологи нэбтэрүүлгэ тухай» гэһэн темээр научно-практическа конференци үнгэргэгдөө һэн. Диафильмнүүд, техническэ хэрэгсэлнүүд хэшээлнүүдтэ хэрэглэгдэнэ. Удаань эрдэм, техникын туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэл шудалхыень шагнагшадаа Москва хото ВДНХ-да эльгээдэгбди, — гэжэ В. Д. Орлов хөөрэбэ.

Н. ГОНЧИКОВА,
газетын редактор.

Хойто-Байгалай районой һургуулинуудай һурагшадай дунда сэрэгэй патриотическа хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Мүнөө районой һургуулинуудай ахалагша классуудай һурагшад сэрэгэй бэлэдхэлэй эхин программаар тусхай хэшээлнүүдые гарадаг болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Северомуйскын дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагшад В. Р. Бороевой хүтэлбэри доро сэрэгэй хэрэгые шудалжа байна.

В. ПЛУТТЫН фото.

Илалтын 40 жэлэй

АРТИЛЛЕРИСТНҮҮДЭЙ ҺУРАЛ

1941 оной июлиин 14-дэ, Орша шадар, реактивна артиллери түрүүшынхеэ дайнда хэрэглэгдэһэн юм. ЗИС-6 түхэлэй автомашинануудай дээрэ хабсаргадаһан БМ-13 гэдэг табан ехэ буунууд Оршагай түмэр замай станци тээшэ буудаба. Тэндэ дайсанай сэрэгэй техникэ, сэрэгүүдые тээһэн эшелонууд хагшалһан байба. Станци дээрэ түймэр болошо, буугай һомонууд, горючи галдуулжа, тэһэржэ эхилбэ, олон зуугаад гитлеровецүүд бэез нюужа үрдингүй, галта һомонуудта дайрагдан хосорбо. Час хахадай үнгэрһэн хойно капитан И. А. Флеровэй командалдаг батарей Оршица мүрэниие хүндэлэн гараха гарса тээшэ шангаар буудаба. Тэндэ дайсанай сэрэгүүд олоор асарагдаһан байһан бшуу. Энээнэй урда үзэгдөөгүй түхэлэй олон һомонууд тэндэ тэһэрхэдээ, нилээд ехэ талмайе нэгэ доро бүрхөөжэ, гитлеровецүүдые ухаа мэдээень алдуулба гээд гэрэниие тусгаар хараһан хүнүүд мэдээсэһэн байха юм. Дайсанай талынхид эмхигүй болошо эхилбэ. Солдат, офицернүүдынь галта һомонуудһаа тэрьедэн, уһа руу гүйлдэн оробод. Тиигэжэ дайсанай мүрэниие гаталха гэһэн һэдэлгэ таһалдуулагдаһан юм.

Һүүлээрнь, хэдэн һарын үнгэрөөд байхада, реактивна ехэ буунууд, тэдэнэй һомо хэрэгсэлнүүд олоор бүтээн гаргагдадаг болоо бэлэй. Энэ хадаа гвардейскэ миномедуудтай олон полкнуудые эмхидхэжэ, эхилхэ арга олгоһон байна. Тиимэ нэгэ полк 8—10 секундын туршада дайсан тээшэ 384 дахин буудахадаа, 100 шахуу гектар газарые бүрхөөдэг байгаа.

К. П. Казаковой хөөрөөнһөө уламжалан, дайнай үеын реактивна артиллериин сэрэгшэдэй дайшалхы заншалнуудые мүнөө ямар хүнүүдэй саашадань гамтайгаар арьбадхажа ябаһан тухай асуудал намайе һонирхуулба. Тиигээд ээлжээтэ һуралсал дээрэнь реактивна артиллериин подразделенитэй ушарха арга олдобо.

...НАБША НАМААГААР, һөөг бургааһаар далдалһан брезент майхангууд жэгдэхэнээр зэргэлэн жэрылдэнэ. Лагерьтань харуулшад, сахюулшад, тогоошодһоо ондоо хэншье харагданагүй: булта ехэ буунуудай хажууда хэшээлдээ байнад. Тэдэнэй тарахые хүлеэнгээ артиллеристнүүдэй һуудал байдалые хараха гэбэбди. Батарейн командир капитан Юрий Васильевич Верескунтай хамта нэгэ майхан соо оробобди. «Дивизионой эрхим расчедто» гэһэн гаршагтай улаан вымпел үүдэн дээрэнь үлгөөтэй байба. Брезент хананууднынь зубшаад— хүхэ хүнжэлнүүдээр хушагдаһан оро дэбдихэрнүүд, һандайбша, тумбочканууд, оронуудай дээрэ эдэ— нюурай сэбэрхэн аршуулнууд. Майханай тэг дундахана — бишыхан түмэр ушааг. Ямаршье үлүү зүйлнүүдгүй, сэрэгэй гуримтай.

Нэгэ дэрэ дээрэ бэшэг хэбтэнэ: расчедой хэшээлдээ байхадань, һүлшын почто ерээ гээшэ ха. Конвертын булан дээрэнь хаанаһаа ерэһэн адресынь — «Хойто Осети, Моздокско район, Кизляр тосхон Закароевтондо», — гээд бэшэгдэнхэй. Капитан Верескун миһэрээд, ингэжэ хөөрэбэ:

—Энэмнай расчедой командир Маулит Закароевто ерэһэн бэшэг. Энэ хүбүүд үдэр бүхэндэ шахуу бэшэгүүдые абадаг юм. Тэрэ табан аха дүүнэртэй, хоёр эгэшэнэртэй. Заримдаа бүхы расчедоороо суглараад, бэшэгээ уншадаг. Нэгэтэ Маулидай эсэгэнь ерэжэ, хүбүүнэйнгээ нүхэдтэй уулзахадаа, хаанаһаа Кизляр тосхониемнай бултадаа мэдэхэ байбаб гэжэ гайхаа һэн. Тиихэдэнь Маулит сэхээ хэлэбэ. Баярлаһан эсэгэ: «Хамаг һонинуудаа хөөрэлдэдэг хадаа таанар түрэл шэнги зон байнат», — гэбэ. «Тиимэ даа, аба, бидэтнай түрэл шэнги болоһон зомди», — гэжэ Маулит харюусаа һэн.

Бидэнэр капитантай сугтаа майханта лагерь соогуур ябанабди. Верескун дуугаралсажа ябаха хоорондоо үнеэхи Закароев тухайгаа дахин хөөрэжэ эхилбэ.

— Маулит зүб хэлээ. Расчедынь нэгэ айл бүлэ шэнги юм. Хэрэг ажалайнгаа түлөө хамтын харюусалга хүнүүдые түрэл дүтэ болгодог гээшэ бааб даа. Тиигээд Закароев бэрхэ даа: хүбүүдээ нэгэдүүлжэ шададаг: Расчедынь түргэнөөр, бэрхээр хүдэлдэг гээшэнь, — харахадашье аятай. Солдат бүхэниинь — наводчик, машинын жолоошон, һомологшо— бултадаа ажал хэрэгэйнгээ шадабаритан болонхой.

Үдэшэ Маулидтай, тэрэнэй нүхэд эйнь танилсабабди. Наводчик Сергей Дурицкий — Подлеси нютагай украинец, «УРАЛ»-ай жолоошон Сергей Фадеев —ород, дунда полосаһаа; һомологшо Митиев — туркмен; Айрапетян — армянин... Тобшохоноор хэлэхэдэ интернациональна расчет юм. Эдэ хүбүүд манай ороной ондо ондоо нютагуудта түрэһэн, үдэһэн гээшэ. Тэдэнэр бэе бэез мэдэдэггүй һааб даа. Тиигээд лэ эдэ бүгэдые арми хамтаруулжа, хани нүхэсэлтэй болгожо һургаа, тиигэжэ тэдэнэр эбтэй зэтэй сэрэгэй расчет болоо ха юм даа.

...Дайнһаа хойшо үни холын үндэһэтэй нэгэ заншал батарейдэ бии. Залуу сэрэгшэдэй түрүүшынхеэ мэргэлгын буудалга үнгэргэһэнтэйнь дашарамдуулан амаршалаад, униэй сэрэгшэд тэдээндэ дурасхаалай бэлэг барюулдаг байна. Тиигэжэ Закароев запаста табигдаһан командирһаа сад гильзээр хэгдэһэн хуушанай зажигалка абаһан юм. Энэ зажигалка дүшөөд жэлэй туршада газар доро хэбтэһэнээ олдоо бэлэй. Артиллеристнууд полевой складай погреб малтажа байтараа тэрэниие олоһон байгаа. 41, мүн 44 онуудта тэрэ нютагта шанга гэгшын тулалдаанууд болоһон байба. Маулит тэрэ зажигалкаяа харуулаа һэн. Тэрэнээ дурасхаалай үнэтэ зүйл мэтээр, гамтай наринаар абажа ябана. Хожомой нэгэ үдэртэ сержант тэрэ зажигалкаяа али нэгэн залуу сэрэгшэдэ дамжуулан барюулха юм. Тэрэнь үнгэрэгшэ дайнда туйлагдаһан Илалтын түлөө хэндэ һүгэдэхэ байһанаа, сэрэгэй алдар солые хэнһээ үг дамжуулан хүлеэн абаһанаа хододоо һанажа ябахал.

...Үглөөнһөө хойшо дахинаа һуралсал, һорёонууд болоно.

Энэнь дайшалхы буудалгын урда тээхи һүүлшын һуралсал һэн. Дивизионой командир майор Святослав Аркадьевич Иванов энэ һорёое хүтэлбэрилнэ. Спортивна шэнжэтэй шангахан бэетэй, залуугаар буурайтажа ябаһан толгойтой хүн бэлэй. Иванов секундомерээ хараһаар гараараа зангажархиба:

«Эхилэгты!»

Расчёдууд машинанууд тээшээ гүйлдэжэрхибэ. Агшам зуурада ехэ буунууд дээрэһээ брезентовэ хушалтануудынь хуу тата-даба.

Мүнөө сагай «катюшанууд» эдэл ха юм даа. Сагай үнгэрөөшье һаа, гол инженернэ бодолынь хубилаагүй. Харин лэ гвардейскэ миномедуудай буудалгын гурим лэ хубилагдажа болоо. Юуб гэхэдэ, һомонууд-а өөһэдтэнь реактивна двигательнүүд хоноогдоһон байна бшуу. Нүгөө талаараа болоходоо, мүнөө сагай техникэ һураггүй холо урагшаа хүгжэнхэй. Мүнөө дүшэ, мүн дүшэ гаран багса сэмгэнүүдые түргэн гүйдэлтэй хүсэтэ машинанууд шэрэжэ ябадаг. Энэ ехэ буугай дайшалхы артиллерийскэ хүбиие генераторнууд хүдэлгэнэ. Ехэ буугай прицельнэ түхеэрэлгэнь — айхабтар орёо нарин оньһотой механизмууд, приборнууд юм. Тиихэдэ буудалгые хажуу холоһоо гү, али автомобилиин кабина сооһоошье залан жолоодожо болоно. Реактивна һомонуудай эб-

дэхы хүсэ[illegible] болонхой, [illegible] метрэй [illegible] Залпаар бүү[illegible] түхеэрэлгэнүү[illegible] самоходно [illegible] даг шасси[illegible] толедууд, [illegible] хабсарган [illegible]

Закароевс[illegible] хүдэлхыень [illegible] хамаһаа [illegible] һомолбо, һ[illegible] машинаяа [illegible] тань асараад[illegible] түлгажа эхи[illegible] рицкий гэг[illegible] дэнь буудал[illegible] буулан шаг[illegible] утаһа бишы[illegible] задалан [illegible] буудалгые [illegible] гү, али хажу[illegible] жолоодохо [illegible]

Прицельна[illegible] лярнууд будэ[illegible] Сергей Дур[illegible] вод холбу[illegible] дүшэн сэмгэ[illegible] хажуу тээш[illegible] гаад. дайша[illegible] оруулжа [illegible] үедэ сагай [illegible] станци мете[illegible] нүүлба. Д[illegible] тоонууд [illegible] соонь — [illegible] хүйтэн дулэ[illegible] хинай хүсэн [illegible] рандаа харуу[illegible] гын үедэ [illegible] баримтануу[illegible] най» тала [illegible] координадуу[illegible] нуулшадһаа [illegible] тоолон тодо[illegible] баа офицерн[illegible] командирнуу[illegible] жэ эхилбэ. [illegible] хамаг дүнгү[illegible] суулагдажа [illegible] алдуу гар[illegible] иигэжэ гурбу[illegible] хэрэгтэй юм.

Буудалгада [illegible] тухайгаа рас[illegible] дирнууд удаа[illegible] хэнэд. Буудал[illegible] лохо байһан [illegible] ной команди[illegible] бэ. Майор И[illegible] хэлээ хананги[illegible] нормоор хар[illegible] раггүй урид [illegible] болгогдоһон [illegible]

ХҮЙТЭН [illegible] жо, модо, бу[illegible] дивизионой [illegible] даһан далда[illegible] дээгүүр сагаа[illegible] тэнэ. Хара[illegible] «катюшануудай» һүреэтэ бууну[illegible] газарые зубш[illegible] далгада бэл[illegible] зэргэдэ табиг[illegible]

(«Правды[illegible]

...Манан дэгдэбэ. Дэгтэ дээрэһээ дайсанай позици элихэнээр харагдана. Улабар уняараар тэрэ тэмдэглээтэй. Тэндэ, траншейнүүдэй малтагдаһан тала газарта, байд гээд лэ «бомбонууд» тэлэрнэ. Ихэдээ авиаци өөрынгөө даабари дүүргэнэ гээшэ. Һүүлээрнь полигон дээрэ гансата шэмээгүй болошобо. Хэдыхэн секундын үнгэрхэлөөр манай толгой дээхэнүүр гэхээр тэнгэриие шэмээгүйхэнөөр хаха зүһэжэ байһандал харахан хушуутай галта зэбэнүүд дэгдэжэл байна. Үшөө хэдыхэн сагай үнгэрхэлөөр урда тээнь дуулдаагүй шанга нэерээн болошо, шэхэ дулиирүүлнэ, газар тэбэреэд хэбтэхые баадхана. Хайшан гэжэ газарай доһолхые, агаарай сууряатахые бидэнэр бэеэрээ мэдэжэ ойлгонобди. Тээ тэндэ, урдамнай холо газарта үргэлжэ ехэ тооһон, униар, галта дүлэн худхаран бурьялна. Энэ ехэ галта шуурган соо нэгэшье амитай юумэ үлэхэгүй байһан шэнгеэр һанагдана.

Тиигэжэ сэрэгэй һуралсал үнгэргэгдэнэ гээшэ. Тэрээндэ бүлэг сэрэгэй уран зохёолшод, журналистнүүд уригдаһан байгаабди. Тиихэдэл реактивна артиллери гээшые түрүүшынхиеэ хараһан хүнби.

Хэдыхэн сагай үнгэрөөд байхада, Москвада, артиллериин маршал Константин Петрович Казаковтой уулзахадаа, тиихэдэ хараһан, үзэһэн тухайгаа хөөрэжэ үгэбэб. Тиихэдэмни маршал миһэрһэн бэеэрээ:

— Эрхим зэргын зэбсэг гээшэ даа. Реактивна буунуудай расчедуудай хайшан гэжэ хүдэлдэгые хараагүйтнай халагтай. Тэдэнэр гайхалтай гоёор ажалладаг юм. Артиллеристнүүдэй мэргэжэл шадабариһаа, һургаал һорёонһоо энэ буугай шанарынь ехэнхидээ дулдыдана: гэнтын сохилто хэхэ ёһотой ха юм. Буудалгын позицида гараад байхадаа, тэдэнэр заахашье удаараха ёһогүй. Мүнөө сагай тулалдаанудай үедэ дайсан гээшэ али болохо аргаар мэдэжэ абабал, б-тарейн байһан газарыень олоод, урдаһаань харюугай хэмжээ абаха, үгышье һаа бэез нюуха байна бшуу. Тиимэһээ артиллеристнүүд нюусаар позици эзэлжэ, тон мэргэнээр буунуудаа тодхожо, дайсанда гэнтын сохилто хэжэ һурана гээшэ.

Константин Петрович —бүхы наһаяа артиллериин албанда зорюулһан хүн. 1941 ондо Казаков полкые командалжа ябахадаа, реактивна артиллериин түрүүшын буунуудые дайнда хэрэглэһэн ушарта сэхэ хабаадалсаһан юм. Һүрөө ехэтэ энэ буугай хайшан гэжэ бии болоһые, «катюшануудай» түрүүшын батарейнүүдэй эмхидхэгдэһые тэрэ һанадаг байха. «Катюша» гэдэг зоной үгэһэн нэрэ ха юм даа. Тиихэдээ эдэ буунууд дээрэ сохимол «К» гэдэг заводойнь тэмдэгтэй, мүнөө хүрэтэр дуулагдадаг дуунтай магад холбоотой байжа болоо.

СПОРТ · спорт · СПОРТ · Спорт · СПОРТ

ШАМБАЙ ЗУРГААН

Һурагшадай Бүхэроссин XVII спартакиадын тоосоогоор эдиршүүлэй дунда дүрэ буляалдалгын барилдаагаар Алас-Дурна зүгэй зонын мүрысөөн Буряадай мебель хэдэг, модо болбосоруулдаг комбинадай спортзал соо үнгэргэгдэбэ. Манай зонын долоон область, хизаар ба автономито республикын 80 гаран эдир барилдаашад мүрысөөндэ хабаадаа.

Һурагшадай дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөн ороноймнай зүүн зүгтэ спортын энэ зүйлдэ ямар анхарал оролдолгын хандуулагдажа, аха нүхэдөө эрхимээр дэмжэжэ абаха эдир халаанай хэр зэргэ ургажа байһые элирхэйлэн харуулба. Ушарынь гэхэдэ, 20-ёод жэлэй урда тээ эндэ дүрэ буляалдалгын барилдаан һулаар хүгжэһэн байгаа. Һүүлэй жэлнүүдтэ Красноярай хизаарта, Яхадай болон Буряадай АССР-нүүдтэ, Хабаровска хизаарта спортын энэ зүйл үргэнөөр хүгжөөгдэжэ, Олимпиин наадануудай, дэлхэйн ба Европын чемпионууд урган гаранхай.

Сахалинай болон Амарай областьнуудта һурагшадай дунда дүрэ буляалдалгын барилдаае хүгжөөн дэлгэрүүлхэ талаар тренернүүд ба мэргэжэлтэдэй эдэбхитэйгээр хүдэлжэ. бэлигтэй бэрхэ эдир хүбүүдые элирүүлэн олоод, тэдэнэй арга дүрые мулижэ байһыень зонын наадан гэршэлээ гэхэдэ алдуу болохогүй.

Гэбэшье Буряадай ба Яхадай автономито республикануудай энэ талаар түйлаһан амжалтануудаа алдангүй, улам батадхажа байһыень ойлгомоор.

Эгээл һайн һорилго бэлэдхэлтэй, габшагай бэрхэ, шандааһа шангатай хүбүүдынь шалгаржа, түгэсхэлэй нааданда гараһан байха юм. Багашаг шэгнүүрнүүдтэ гол түлэб Буряадай ба Яхадай АССР-нүүдэй эдир барилдаашадай түгэсхэлэй мүрысөөндэ гараһан дээрэһээ һүүлшын үдэрэй тулалдаае хүршэнэрэй нүхэр ёһоной мүрысөөн болоно гү гэжэ һанахаар байба.

Эгээл хүнгэн шэгнүүртэ Сергей Слепнев (Яхадай АССР) Сахалинай областиин түлөөлэгшэ Роман Загидуллинтай уулзахадаа, эршэмтэйгээр добтолжо, тогтон торгонгүй шүүгээ.

48 килограмм. Улаан-Үдын 1-дэхи интернат һургуулиин һурагша Анатолий Батуев Григорий Яковлев (Яхадай АССР) хоёрой уулзалга шанга тэмсэлдэ үнгэржэ, сугларагшадые һонирхуулба. Эдэнэр бар хүсөөрөө, арга дүрөөрөө тэнсүү байгаа. Гэбэшье манай барилдаашан һүүлшэг тээшээ эдэбхижэжэ, зонын чемпион болобо.

Улаан-Үдын районой хүүгэдэй спортын һургуулиин тренернүүд эдэбхитэйгээр хүдэлнэ. Удаадахи шэгнүүртэ илажа гараһан Виктор Монсонов энээниие элирхэйлээ. Спортын мастер Мэлс Балдаевай һурган һоридог Ивалгын дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагшад бүхы уулзалгануудтаа ядамаггүйгөөр илалта түйлаба. Түгэсхэлэй нааданда тэрэ Яхадай АССР-эй түлөөлэгшэ Р. Заморщиковые 17:5 тоотойгоор диилэжэ, сугларагшадай зүрхөө альга ташалгаар угтагдаһан байна.

Евгений Андросов хадаа барилдаанай Яхадай һургуулиин ёһотойл түлөөлэгшэ юм. Тэрэ һэримжэтэй хёрхоор, болгоомжотой наринаар барилдахадаа, хододоо эдэбхитэйгээр добтолно. Энэ шэгнүүртэ—(56 килограмм) Оронгын дунда һургуулиин һурагша Бимба-Доржо Цыденов мүнгэн медаляар шагнагдаа.

Бусад шэгнүүртэ М. Архипов (Яхад) — Н. Будаевые (Буряадай АССР), А. Бабуев (Буряадай АССР)— В. Шлыковые (Хабаровск), Б. Аюшеев (Буряадай АССР)— Н. Слепцовые (Яхад). М. Москалев (Благовещенск)— С. Еремеевые (Яхад), А. Елбаскин (Буряадай АССР)— Е. Рудаковые (Благовещенск), О. Сычев (Буряадай АССР)— В. Климченкые (Хабаровск), А. Трофимов (Сахалин)—К. Кандаледые (Хабаровск), И. Черкасов (Сахалин) — А. Рыжиковые (Буряадай АССР) илажа, зонын чемпионууд болобо. Иигэжэ зургаан хүбүүднай илалта түйлаа. Шамбай зургаан!

Агын автономито округой Хүнхэрэй дунда һургуулиин 9-дэхи классай һурагша Батор Ванников аяар 110 килограмм шэгнүүртэйшье һаа, шамбай солбон, бүшүү түргэн хүдэлсэтэй байжа, хүндэ шэгнүүртэн соохоо гурбадахи һуурида гараа. Саашадаа зүб мүрөөр һорилго хэбэл, ехэ ерээдүйтэй барилдаашан болохо аргатай ха.

Мухар-Шэбэрэй районой Хүсөөтын дунда һургуулиин һурагша Аюр Бабуев— эрхим һайн арга дүрэтэй, Улаан-Үдын 46-дахи һургуулиин һурагша Олег Сычев илалта түйлаха ехэ хүсэл эрмэлзэлтэй байһанайнгаа түлөө Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствын тусхай шангуудта хүртэбэ.

— Энэ мүрысөөн хүбүүдэймнай һорилго, бэлэдхэлдэ ушаржа байһан дутуу дундануудые элирүүлээ. Эдэ бүгэдые усадхан зайсуулжа, июль һарада Калининград хотодо РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ һайнаар бэлдэхэ ёһотойбди,— гэжэ хүүгэдэй спортын 7-дохи һургуулиин ахалагша тренер В. Сыдеев хөөрэнэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ЭДИРШҮҮЛЭЙ НААДАН

Улаан-Үдэ хотын түмэр замшадай Соёлой ордон соо эдир шатаршадай дунда өөр хоорондоо республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн эхилбэ. Эндэ Улаан-Үдэ, Гусиноозерск хотонуудай, Баргажанай, Түнхэнэй, Хэжэнгын, Хурамхаанай районуудай командануудай 28 хүбүүд, 22 басагад хабаадалсана.

Мүнөөдөө хэдэн уулзалга үнгэргэгдэбэ. Эндэ Улаан-Үдын 35-дахи һургуулиин наймадахи классай һурагша Эрдэм Пурбуев ухаамгай бэрхээр наадажа эхилээ. Тэрэ гурбадахи уулзалгын болоходо, үнгэрэгшэ жэлэй чемпион Олег Холхоевтой наадаһан байгаа. Тиихэдээ Түнхэнһөө ерэһэн нүхэрөө «бүдэрүүлжэ» шадаа. Мүн дүрбэдэхи уулзалгада Эрдэм Пурбуев мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябаһан 36-дахи һургуулиин 10-дахи классай һурагша Олег Жаровтай тэнсэжэ гараа. 35-дахи һургуулиин һурагша Геннадий Шабаранов 65-дахи һургуулиин һурагша Аюша Галсанов, байгша ондо Улаан-Үдэ хотын чемпион болоһон Олег Красавин хоёрые шүүхэдээ, очкогоороо нааданда түрүүлжэ ябаһан нүхэдөө хүсэбэ. Мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябаһан нүгөөдэ шатаршан—35-дахи һургуулиин 10-дахи классай һурагша Түмэн Пурбуев Тимур Ивановтой тэнсэһэн, Слава Кузнецовые шүүһэн байна.

Бусад шатаршадай дундаһаа Баргажанай районой Хилганын дунда һургуулиин 6-дахи классай һурагша Максим Молонов һүбэлгэн бэрхээр наадана. Тэрэ һүүлшын хоёр уулзалгада Саша Чалов, Саша Сысоев гэгшэдые шүүхэдээ, дүн хамта 3 очкотой болобо.

Дүрбэдэхи уулзалгын удаа Геннадий Шабаганов, аха дүү Эрдэм, Түмэн Пурбуевууд, Олег Жаров гэгшэд тус тустаа 3,5 очкотой болонхой.

Басагадай дундаһаа нааданда түрүүлжэ ябаһан 33-дахи һургуулиин һурагша Дарима Гуржапова Хурамхаанай районой Улюнхаанай дунда һургуулиин һурагша Женя Будаева Лариса Александрова хоёрые шүүһэн, Саяана Цыдендоржиеватай (Улюнхаан) тэнсэһэн байна. Дүрбэдэхи нааданай удаа 36-дахи һургуулиин һурагша Наташа Максимова дүрбэн очкотой түрүүлжэ эхилбэ.

Л. ГАРМАЕВА.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖ

«Спортлотонуудай» мартын 31-дэ үнгэргэгдэһэн 13-дахи тираж.

«49-һөө 6-ень тааха». 7—классическа барилдаан, 10—уһан дээрэ бүмбэгөөр наадалга, 16—мори урилдалгын спорт, 27—һур харбалга, 34—ногоон дээрэ наадагдадаг хоккей, 42—уһан дээрэ санаар урилдалгын спорт.

«36-һаа 5-ень тааха». 7—классическа барилдаан, 10—уһан дээрэ бүмбэгөөр наадалга, 27—һур харбалга, 28—мэргэн буудалга, 32—фигурна һолжоролго.

(ТАСС).

САҺАН УЛАРИЛ

РЕСПУБЛИКА доторнай зарим нютагуудта багаханаар саһан орохо. Баруун-хойноһоо секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 2—7, хойто, баруун-урда районуудта 8—13 градус хүйтэн байха.

УЛААН-ҮДЭДЭ саһан орохогүй. Баруун-хойноһоо секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 2—4 градус хүйтэн болохо.

АПРЕЛИИН 6 — 7-ной үдэрнүүдтэ сэлмэжэ, бүрхэжэ байха. Зарим нютагуудта багаханаар саһан орохо. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Һүниндөө 11—16, хойто районуудта 20—25, үдэртөө 1—6 градус хүйтэн, апрелиин 7-до урда районуудта 9 градус дулаан болохо.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Ургасын албанда» — түрүү бэшэг. Замбуулинай дайдада — совет-индиин онгосо» — ТАСС-ай мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Дүлэтэ үгэ, ажал хэрэг харюулагдаха» — В. Помулевой статья. «Үлэгдэлнүүд олзо доход үгэнэ»—А. Тарасовай статья. БАМ. «Түмэр замай илалта[illegible] Ц. Митыповай статья.

Гурбадахи [illegible] «Багша, баг[illegible] Р. Гаязовай [illegible] саанаһаа.

Дүрбэдэхи [illegible] Илалтын 40 [illegible] дай уран [illegible] «Диско-театр[illegible] жэг» — В. [illegible] гаевай статья, [illegible] бари, үндэр [illegible] В. Тепловой [illegible] нютагай һ[illegible]

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». —мэдээсэлэй программа. 9.40 —Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — СССР-эй АН-ай академик Д. С. Лихачевтой һурагшадай уулзалга. 10.40 — «Праздник печеной картошки»—уран һайханай фильм. 12.05—С. Прокофьев. «Александр Невский» кантата. 12.50 — Шэнэ һонинууд. 15.15 — Шэнэ һонинууд. 15.30—«Кто проснется петухом» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильмын премьерэ. 15.50—«Скрипач» — фильм-концертын премьерэ. 16.20—«Алтан шайбын» клубай шанда хүртэхын түлөө. 17.05—Шатарай һургуули. «Сагаан тэргэ». 17.35 — «Олон миллионуудай ленинскэ университет». «Хоёр дэлхэй — хоёр политика». 18.05—Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. ЦСКА—«Химик» (2—3-дахи шатанууд). Забһартань 18.40 — «Хэрбээ элүүр энхэ ябаха гэбэл!». Н. М. Амосовтой уулзалга. 1-дэхи дамжуулга.

Улаан-Үдэ. 19.30—«Байгал».

Москва. 19.45—«Мүнөөдэр түби дэлхэйдэ».

Улаан-Үдэ. 20.00 — «Байгал». 20.10 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар).

Москва. 20.25 — «Обыкновенный человек» — уран һайханай фильм. 22.00—«Время» —мэдээсэлэй программа. 22.35 —Оперно сценын эрхимүүд. 23.30—Загаһа барилгаар уласхоорондын мүрысөөн. 24.00 —«Танай гэртэ сэсэгүүд». 00.15 —«Мүнөөдэр түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.[illegible] бири» — [illegible] 9.35, 10.35—А[illegible] лодая гварди[illegible] 10.05, 13.40 [illegible] 11.05 — «Ман[illegible] 12.40 — В. И[illegible] Толстой тухай[illegible] 12.05—«ПТУ-д[illegible] һургадаг бэ[illegible] 5-дахи класс. [illegible] ка в Древнем[illegible] М. Стельмах[illegible] хуудаһануудаа[illegible] стрее собст[illegible] Доогуураа б[illegible] ханай филь[illegible] һонинууд. 16[illegible] һаолалга.

Улаан-Үдэ. [illegible] дүй дүршэл [illegible] сэл. 19.00—[illegible] шаар».

Москва. 19.3[illegible] город Тампе[illegible] 19.45—Соноси[illegible] сэлнүүд.

Москва. 20[illegible] цы русского [illegible] концертын п[illegible]

Улаан-Үдэ. [illegible] тэ уулзалгану[illegible] пагандист [illegible] — киноочерк[illegible]

Москва. 21.0[illegible] нойрсогты, [illegible] чек Ананси» [illegible] 21.15 — «Ну[illegible] рай». 22.00—[illegible] сэлэй прогр[illegible] «Большая пер[illegible] һайханай фил[illegible] ри). 23.40 — [illegible] дуудай твор[illegible] 00.10—«Барил[illegible] тура». Киножу[illegible] Хоккейгээр С[illegible] нат. «Торпедо[illegible] (2—3-дахи ша[illegible]

Ред[illegible]
Р Б[illegible]

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08. зам. редактора—2-62-6[illegible] отв. секретарь—2-50-52, секретариат 2-66-76. отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительст[illegible] ва—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-64-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93. писем и селькоров—2-67-81. корректорская—2-33-61 выпускающие—2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Госуда[illegible]ственного комитета Бурятской АССР [illegible] делам издательств, полиграфии и кн[illegible]ной торговли г. Улан-Удэ, ул. Ленина, [illegible] Н-04443. Заказ № 79. Индекс 0464[illegible]